

DICHT BIJ MENSEN

Dit zijn wij

Broeders van Liefde

IRIS DE JAEGER:
BABELS DOEN
WONDEREN

AAN DE SLAG
IN ZORG, ONDERWIJS
EN SOCIALE ECONOMIE

ARNOLD BORMS:
DE DAG DAT IK
ANGST VOEL, ZOEK
IK ANDER WERK

Broeders van Liefde
ONDERWIJS EN ZORG

**“Ik vind
Petrus Jozef Triest,
onze stichter,
een straffe
mens.**

Al was het maar omdat hij 200 jaar geleden keet schopte met de overheden ten dienste van de noodlijdende medemens. Daarom vraag ik mij af: Mocht hij hier lijfelijk terugkeren, wat zou hij van ons vragen? En zouden we het kunnen realiseren? Op welke manier zou hij willen dat medewerkers van Broeders van Liefde met mensen omgaan? Zou hij ons nog vindingrijk en vooruitstrevend genoeg vinden? En hebben wij nog toekomst?

“Mevrouw, weet je wel vanuit welke missie wij werken bij de Broeders van Liefde”, zei hier vorige week een 20-jarige collega-opvoeder. Ik stond perplex. Het aantal broeders neemt af in België, maar er zitten massa’s mensen in de buik van de organisatie die met de missie bezig zijn. Niet debatteren, filosoferen of ons afzonderen rond geloof, maar met de blote voeten in de realiteit werken. De spirit in handelen omzetten. Niet het warm water uitvinden, maar het warm water laten stromen. Er zijn voor zij die het het meest nodig hebben, het conflict durven aangaan, in overtuigend debat treden met de gevestigde waarden. Ik krijg hier als hulpverlener en mens zoveel kansen om het goed te doen op een integere manier. Verantwoordelijkheid nemen. Nieuwe noden zien. Verantwoordelijkheid doorgeven aan anderen. Opnieuw beginnen. Onze blik open houden. In het spoor van wat Triest deed.”

Geert Danneels

coördinator daklozencentrum Huize Triest, Gent

► Broeders van Liefde is gesticht in 1807 door Petrus Jozef Triest.

► Samen met een aantal medebroeders brak Triest de boeien van Gentse psychisch kwetsbare gevangenen om hen aparte zorg te bieden. De geestelijke gezondheidszorg in België was geboren.

► Vandaag telt de Belgische tak van de congregatie nog een 80-tal broeders.

► Naast de congregatie is in België ook de organisatie Broeders van Liefde ontstaan. Zij telt 13.500 medewerkers en staat op vandaag in voor de uitbating van vele initiatieven in zorg, onderwijs en sociale economie.

CHOCO LAATJES

Rita Brans werkt op de campus Melveren van psychiatrisch ziekenhuis Asster in Sint-Truiden. Daar verzorgt ze al 45 jaar de linnenkamer. Samen met haar collega's onderhoudt ze de kledij van de mensen op de campus. Ze herstelt ze of geeft ze een label. "Wat ik doe, doe ik graag en ik haal er voldoening uit. Ik voel dat collega's mijn werk respecteren. Soms is er zelfs een attentie bij zoals chocolaatjes of een tekening."

📷 FRANCIS TILBORGHES

**GEESTELIJKE
GEZONDHEIDSZORG,
OUDERENZORG
& DRUGHULPVERLENING**

CHINESE TEAMBUILDING

Mieke Carette werkt samen met haar twee collega's, Els Wallays en Charlotte Ingelbrecht, op de afdeling De Ent van het psychiatrisch centrum Sint-Amandus in Torhout. De bewoners van De Ent kunnen samen sporten, samen ontspannen, of zelfs samen licht werk verrichten. "Het is belangrijk dat we eerst luisteren naar hun interesses en vervolgens ons programma daarop afstemmen. Onlangs speelden we een Chinees teambuildingsspel met blokken en werd er enorm gelachen. Doordat we onze bewoners zoveel inspraak geven, zijn ze automatisch ook meer betrokken", aldus Mieke.

📷 HANNES VERSTRAETE

ERVARING TELT Tom Van Den Abeele is ervaringswerker in het universitair psychiatrisch centrum Sint-Kamillus in Bierbeek. Tom heeft zelf een psychiatrisch verleden, maar hij is sinds enkele jaren stabiel. Hij volgde de opleiding ‘ervaringswerker in de GGZ en verslavingszorg’ aan de SSH in Heverlee. Een tijd lang werkte hij als vrijwilliger bij de Alexianen Zorggroep in Tienen. Sinds 2015 is hij betaald aan de slag in Bierbeek. Steeds meer Belgische ziekenhuizen zijn op zoek naar ervaringswerkers om hun team aan te vullen. Als ervaringswerkers vormen we een tastbaar voorbeeld van waar psychiatrische patiënten naartoe werken. We zijn hun hoop en verlangen in vlees en bloed. Wij bekijken geen patiëntendossiers, we kennen geen diagnoses. Elke ontmoeting is onbevangen en onbevooroordeeld. Net die ervaringen onderscheiden ons zo sterk van andere hulpverleners.”

DRUGS ZIJN OVERAL Eline Ockers is pas 24, maar heeft heel bewust gekozen om in De Sleutel te werken, een centrum voor drughulpverlening. “Drugs zijn elke dag aanwezig in onze maatschappij, voor de een subtieler dan voor de ander. Dat thema is dus heel belangrijk, maar toch wordt het vaak naar de achtergrond geschoven. Het is onze taak om die marginalisering van drugproblemen tegen te gaan. Het geeft me een warm gevoel als ik merk dat ik mensen kan helpen en dat er een verandering ontstaat, hoe klein ook. Het is comfortabel dat ik bij mijn collega’s te rade kan gaan en ervaringen kan uitwisselen. Dat we open kunnen praten, is een enorm voordeel. Zeker in het begin, wanneer je met verhalen wordt geconfronteerd die zwaar wegen of die heel dicht bij je eigen leefwereld komen.”

ANNELIES NAERT

FILIP ERKENS

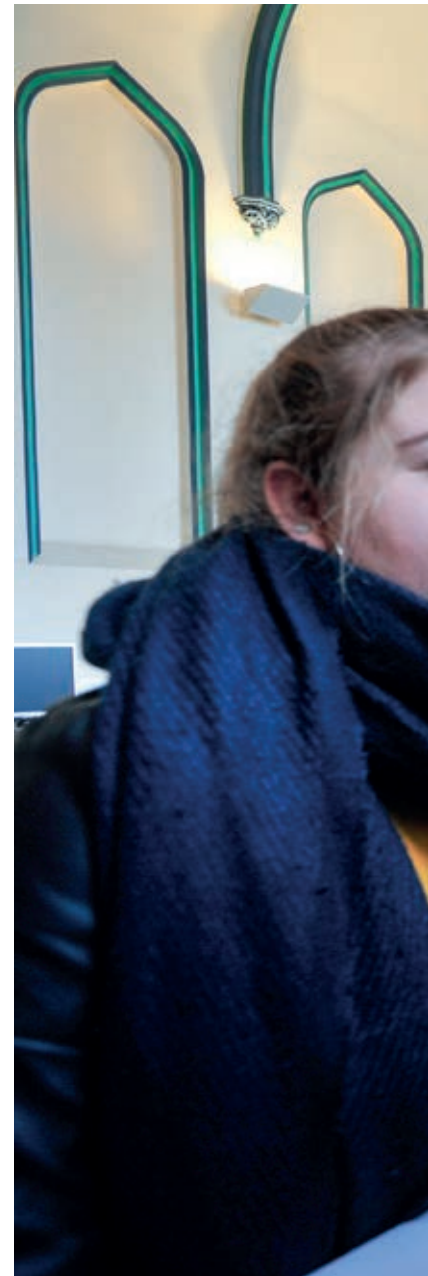

BEER IS ZIEK!

Geen paniek, het klasje van juf Leen De Jaeger weet precies hoe je zieke beren beter maakt. In de basisschool Sint-Paulus in de Smidsestraat in Gent speelden juffen een toneelstuk over 'ziek zijn' voor de kleuterklassen. “Ik toverde mijn klas om in een ziekenhuis met een ‘dokterdokter’, een apotheekhoek met zelfgemaakte pillen en siroopjes en nog zo veel meer. De beren van mijn kleuters zullen niet gauw meer ziek worden”, lacht juf Leen.

📷 SOFIE CALLEWAERT

**GEWOON
ONDERWIJS**

LES IN EEN KAPEL

De vroegere kapel van de Sint-Laurens-school in Zelzate kreeg een nieuwe bestemming. Het is nu een ICT-lokaal. Leerkrachten kunnen de heilige ruimte met 26 computers via de intranetapplicatie Smartschool reserveren. “Als ik hier met mijn leerlingen binnen treed om aan laboverslagen en onderzoeksopdrachten te werken, dan word ik toch een beetje stil van deze sacrale ruimte. Zelfs de leerlingen worden rustig”, vertelt Tine Van den Bosch, leerkracht wetenschappen. “Van een collega hoorde ik dat leerlingen hier vroeger per klas de eucharistie moesten volgen en daarna te biecht gaan. Ongelooflijk!”

📷 FILIP ERKENS

LESGEVEN STOPT NIET BIJ HET LESGEVEN Een paar scholen besloten in 2018 om zich bij Broeders van Liefde aan te sluiten. Eentje daarvan is de basisschool Don Bosco in Drogen. “We zijn echt een warme school die openstaat voor iedereen, respect toont voor elk kind en die dat niet alleen met woorden maar vooral met daden doet. Is dat typisch voor Broeders van Liefde? Dan sluiten we hier graag bij aan!”, reageert Iris De Jaeger. Iris is de directiesecretaresse.

📷 ANNELIES NAERT

ADEM IN... EN UIT... In basisschool Sint-Gerolf in Merendree lassen ze een nieuwe les in: rust. “Het is de bedoeling dat onze leerkrachten dagelijks 10 minuten uittrekken voor een rustmoment tijdens de lessen”, vertelt directeur Petra Van Vooren. In een almaar drukker wordende maatschappij vinden we het belangrijk dat kinderen ook leren te rusten. Dat maakt hen weerbaarder.” En dus volgden alle leerkrachten lessen ademhaling, yoga en massage. Ze haalden er zelfs het journaal mee!

📷 SAINT-GEROLF

**WELZIJN,
BUITENGEWOON
ONDERWIJS &
KINDERDAGVERBLIJVEN**

TUINIEREN OP WIELTJES

“Er is voor iedereen iets te doen of te beleven in de tuin”, vertelt Maggy Van de Vondel, hoofd dagbesteding in ortho(ped)agogisch centrum Clara Fey in Sint-Job-in-'t-Goor over het project rolstoeltuinen. “Wij passen onze tuin aan aan mensen in een rolstoel. Maar ons tuinhek staat ook open voor externen, zoals mensen met een kleine portemonnee en dorpelingen. Het is de bedoeling dat ze elkaar beter leren kennen en leren van mekaar”, legt Maggy uit. En ze zijn niet de enige. Het dagcentrum van orthoagogisch centrum De Beweging heeft in Bottelare al meer dan een decennium lang een rolstoeltoegankelijk tuinproject. “Via verhardingen en verhoogde tuinperken tuinieren de cliënten hier op een kwaliteitsvolle manier”, vertelt coördinator Bart Gosselin. Er is zelfs een verhoogde vijver!

📷 KAROLY EFFENBERGER

EEN ECHTE ASTRONAUT! “Daar sta je dan, oog in oog met een astronaut!” Silke Onderdonck, leerkracht in de secundaire school voor buitengewoon onderwijs Sint-Gregorius in Gentbrugge, laat haar leerlingen kennismaken met sterrenkunde. En daarvoor haalt ze alles uit de kast: een telescoop, een ontmoeting met de Belgische astronauten Dirk Frimout en Frank De Winne en een rondleiding in het Europees opleidingscentrum voor astronauten. Allemaal dankzij het project Sterren Schitteren Voor Iedereen.

📍 SINT-GREGORIUS

DOE MAAR GEWOON! Elise Clement en Ariane Lauwers werken voor dagcentrum 't Hoeveke in Lummen, maar zijn er zelden te vinden. Elke dag gaan ze als jobcoaches de baan op. Naar de boerderij, in de pralinewinkel, bij de kapper, op het gemeentehuis, in een kledingzaak, op café of bij de groendienst. Ze zoeken er een geschikte job voor volwassenen met een beperking. “In mijn wagen heb ik een paar vuile schoenen”, lacht Elise. “Voor als ik naar de Olmense Zoo moet of zo. Hoge hakken en een jurkje zijn not done op een boerderij.”

📍 ANNELIES NAERT

FINGERFOOD

Vijf koks bereiden de maaltijden voor 67 bewoners in orthoagogisch centrum Sint-Jan de Deo in Handzame. Voor sommige bewoners koken ze creatief met fingerfood. “Door te eten met hun handen kunnen de bewoners langer hun zelfstandigheid en waardigheid behouden”, leggen ze uit. “Ook ‘moeilijke eters’ eten op die manier gevarieerd, meer én met meer plezier.” Als voorbeeld tonen ze wafels met rode kool, zakouskis met vis, pizza, groenterijsttaart, zalmpastei, pannenkoek met prei, macaronietaart en gekruide aardappelpartjes. Om duimen en vingers van af te likken!

📍 HANNES VERSTRAETE

**SOCIALE
ECONOMIE**

OP VERPLAATSING

Samiullah (Sammy voor de vrienden) Kamawal ontvluchtte als tiener de oorlog in Afghanistan. Via het centrum voor deeltijds leren en deeltijds werken Don Bosco kwam hij in het TWI in Brussel terecht. “Hier werk ik vooral op verplaatsing”, vertelt hij. “Ik sorteer lege bakken uit de horeca en herstapel ze, bijvoorbeeld. Maar ik werk ook regelmatig in de groendienst. Ik vind het fijn dat ik door te studeren en te werken een nieuwe toekomst kan opbouwen.”

📷 BART MOENS

BROEDERS VAN LIEFDE HEEFT ZIJN EIGEN HELLO FRESH! “Wat eten we vandaag?” Wie worstelt niet soms met die vraag? Voor hen springen de medewerkers uit het sociale economiebedrijf De Winning in Lummen in de bres. Elke week stellen ze lekkere recepten samen en leveren ze kraakverse ingrediënten netjes aan de deur of op een afhaalpunt. Het enige wat de klant nog zelf moet doen, is alles in een pan gooien en smullen. Het nieuwe project van De Winning heet dan ook toepasselijk ‘KOOKmakkelijk’. Benieuwd? Surf dan snel naar www.kookmakkelijk.be!

DE WINNING

KONINKLIJKE LAARZEN Hoog bezoek in bioboerderij Den Diepen Boomgaard dit jaar! Koning Filip en Koningin Mathilde kwamen er in eigen persoon een kijkje nemen in de nieuwe keuken en op de velden. “Ze waren bijzonder geïnteresseerd”, vertelt coördinator Sara Heyvaert. “Er staat dan ook heel wat op stapel in de bioboerderij. Binnenkort gaat de renovatie van het woonhuis van start en kunnen we onze eerste champignonproduct presenteren in samenwerking met De Winning en Komosie.” Alle info over Den Diepen Boomgaard kan je vinden op www.diepenboomgaard.be.

DEN DIEPEN BOOMGAARD

In orthoagogisch centrum Ebergiste in Vurste verzamelen alle rolstoelen 1 keer per jaar in de rolstoelcarwash. Ze worden er uit elkaar gehaald, grondig onder handen genomen, ingezeept en opgeblonken. Tot ze weer volledig in orde staan.

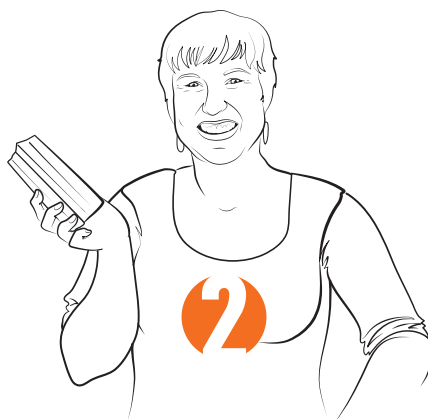

DE ZES COLLEGA'S

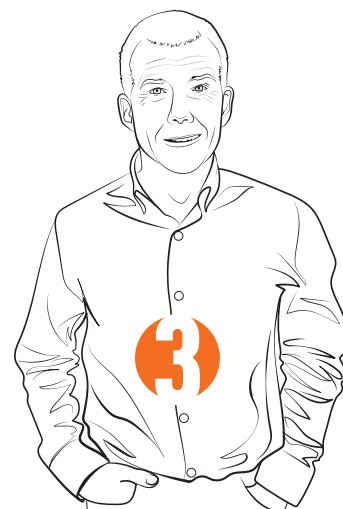
Etienne, Katrien, Sofie, Wim, Jan en Arnold. 6 collega's die elkaar niet persoonlijk kennen. Ze werken elk op een andere plek, in een verschillende setting, in een andere sector, met heel verscheiden taken. Maar ze hebben 1 ding gemeen. Ze werken alle 6 met hart en ziel aan een samenleving waar iedereen zijn plekje heeft. Ze delen een bevlogenheid, een handen-uit-de-mouwen-mentaliteit en een realistische visie op een ideale wereld. Ze staan hier symbool voor al die duizenden medewerkers van de organisatie Broeders van Liefde in België die zich in elke uithoek van het land elke dag 100% inzetten voor hun leerlingen, hun bewoners, hun patiënten, hun gasten, hun cliënten en hun collega's.

ARNOLD BORMS
NACHTVERPLEEGKUNDIGE

SOFIE VAN DEN BROECK
LEERKRACHT

JAN VAN DER HEYDEN
OPVOEDER

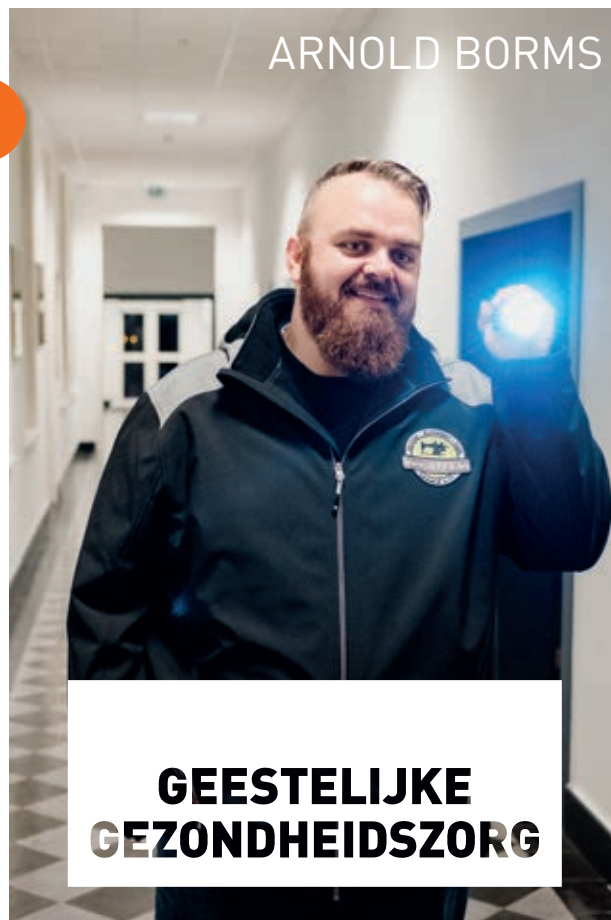
WIM VERSCHAEVE
DAGBEGELEIDER

KATRIEN HOEBECK
BEGELEIDER

ETIENNE VERSCHRAEGE
SECRETARIS

DE DAG DAT IK ANGST VOEL ZOEK IK ANDER WERK

Hier en daar brandt nog licht, maar voor de rest zijn we door duisternis omringd. Een hels lawaai komt dichterbij. Een vliegtuig scheert rakelings over onze hoofden. Of zo lijkt het toch. De fotografe is er niet gerust in. Toegegeven, het is een beetje akelig om onze weg te zoeken op een verlaten, nachtelijke campus van een psychiatrisch centrum, plannetje in de hand. We zijn op weg naar Arnold Borms, nachtverpleegkundige in Sint-Alexius. “Het is simpel, wij moeten er vooral voor zorgen dat de patiënten voldoende slapen, zodat er overdag aan hun problematiek gewerkt kan worden. Maar de nacht is onvoorspelbaar.”

Het is pikdonker op de campus van psychiatrisch centrum Sint-Alexius in Grimbergen als we de parking oprijden. De laatste medewerkers trekken de deur achter zich dicht en zoeken hun huis op. De laatste? Nee

hoor! De mannen en vrouwen van de nacht nemen het werk over. “Het licht gaat uit en het is gedaan. Zo denken veel mensen”, vertelt Arnold Borms. “Ze staan er niet bij stil dat wij dan aan onze taak beginnen. Ja,

het is een apart leven, dat van een nachtwerker. s’ Nachts zie je een heel ander gezicht van het ziekenhuis.” Arnold koos na 2 jaar in Sint-Alexius zelf voor de nachtschift. “In een verpleegteam is het de enige shift

“In een verpleegteam is de nacht de enige shift met regelmaat”

met regelmaat”, legt hij uit. “De collega’s van de dag moeten zich constant aanpassen aan wisselende uren. Ik kan gemakkelijker plannen maken op lange termijn. Ik ben niet meer afhankelijk van wekelijks veranderende uurroosters. Ik werk 7 nachten op rij en dan ben ik een week thuis.”

CLUB MED

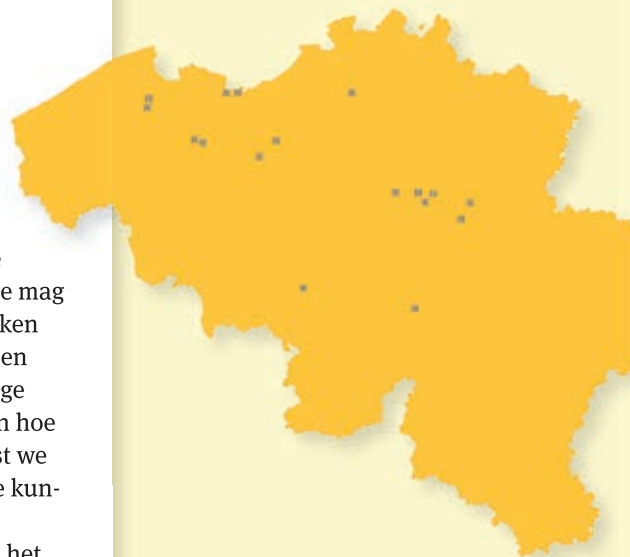
Op de verpleegpost maken we kennis met Werner. “Omdat dit een opnameafdeling is, staan we hier met 2”, zegt Arnold. Arnold en Werner zijn vaste collega’s. “Dat heeft een enorm voordeel”, legt hij uit. “Bij crisissen spelen we gemakkelijker op elkaar in. We vangen kleine signalen op en kunnen elkaars lichaamstaal lezen. Zonder een woord te wisselen, weten we bijvoorbeeld wanneer het tijd is om een patiënt af te zonderen. We bouwen routine op en routine zorgt ervoor dat alles veiliger gebeurt, zowel voor ons als voor de patiënt en de mensen rond de patiënt.” We lopen met Arnold mee door de verlaten gangen. Her en der zijn nog patiënten wakker. Ze roken een sigaret op het koertje of slaan een babbeltje in de ontspanningsruimte. “Als we toekomen, dimmen we de lichten”, zegt Arnold. “Je merkt vanzelf dat patiënten rustiger worden, hun medicatie ophalen en hun kamer opzoeken. Tegen 23 uur sturen we hen naar bed. Voor zij die slaapmedicatie nemen, is het van belang dat ze tijdig inslapen. Anders slapen ze te lang en verleggen ze hun bioritme. En het is niet de bedoeling dat het hier een Club Med wordt. Wij moeten er voor zorgen dat ze voldoende slapen, zodat er overdag aan hun problematiek gewerkt kan worden. Daarom gaan we ’s nachts heel regelmatig rond.”

SCRABBLE

Nee. Dat is het meest gebruikte woord tijdens de nacht. “Nee, je mag geen pizza bestellen. Nee, we geven geen koffie ’s avonds. Nee, je mag geen sigaret. Nee, we doen de keuken niet meer open. Nee, we spelen geen Scrabble. We spelen vaak de strenge flik.” (*lacht*) “Maar hoe strenger en hoe rechtlijner wij zijn, hoe meer rust we creëren en hoe meer opstootjes we kunnen vermijden.”

Rustig is het wel. We horen alleen het getik van de klok en het getokkel van het toetsenbord van Werner. Via schermen kunnen Arnold en Werner een oogje in het zeil houden in de afzondingskamers. “Je kan het vergelijken met een spoeddienst op een algemeen ziekenhuis. We staan paraat, voorbereid op het ergste. In een fractie van een seconde kan de sfeer omslaan en is het alle hens aan dek. Dan moet ik plots een reanimatie opstarten bijvoorbeeld, of word ik geconfronteerd met een patiënt die vanuit een psychose heel agressief wordt en de afdeling op zijn kop zet. Ik heb al heel zware dingen beleefd. We moeten daar niet over zeveren, het gaat hier om acute psychiatrie. Hier zie je een groep mensen voor wie iedereen op straat schrik heeft en met wie politiediensten ruzie maken. Ooit moest ik een patiënt ophalen bij de politie. Ze hadden hem met z’n 20 de cel in geduwd. Ze gingen allemaal achter de deur staan. Dan sta je daar, alleen. ‘Hallo, ik ben Arnold. Ga je mee met mij?’ Op die momenten kan het alle kanten op.”

En dan? “Goede vraag”, zucht Arnold lachend. “Ooit is iemand erin geslaagd om de kasten van de therapieruimte gewoon open te scheuren en met scharen te beginnen zwaaien. Los het maar op!

AANTAL PATIËNTEN, BEWONERS EN CLIËNTEN

Psychiatrische centra, aantal bedden/plaatsen: 3.806

Ouderenzorg, aantal bedden: 408

De Sleutel, aantal begeleidingen

- Residentieel: 72
- Ambulant: 23.949

Initiatieven beschut wonen: 795

AANTAL PERSONEELSLEDEN

Psychiatrische centra en De Sleutel: 6.679

Ouderenzorg: 361

Initiatieven beschut wonen: 282

“Ik heb al heel zware dingen beleefd. We moeten daar niet over zeveren, het gaat hier om acute psychiatrie”

Daar bestaan geen handleidingen voor. Kijk, wij als persoon zijn ons eigen instrument in de behandeling van onze patiënten. Wie we zijn, hoe we in het leven staan, hoe we ons gedragen, hoe we praten, hoe we ons verhouden ten opzichte van hen: het zijn allemaal factoren die meespelen in hoe we de patiënten benaderen. En dat is heel persoonlijk.”

Arnold verdwijnt in een lokaaltje en komt terug met een doos vol medicijnen. Nauwgezet telt hij de pillen, zodat de medicatie voor elke patiënt netjes klaar staat tegen de ochtend. “Ik heb zelden of nooit schrik”, gaat hij verder. “De dag dat ik angst voel, zoek ik ander werk. Ik ben wel op mijn hoede. Ik loop door de gangen met het idee dat er altijd iets kan gebeuren, als een soort bescherming voor mezelf. Ik ben me ervan bewust waar ik werk en wat ik kan meemaken. Dat helpt om het minder hard binnen te laten komen. We scannen voortdurend de afdeling: is het hier veilig voor de patiënten en onszelf? Als de veiligheid niet meer gegarandeerd is, grijpen we in. We laten

situaties niet escaleren en proberen de lont uit het kruitvat te halen.”

HOOPJES ONDER EEN LAKEN

Dat hier vannacht vooral mannen aan de slag zijn, is puur toeval, zo blijkt. “Ik heb zeker vrouwelijke collega’s. Het is een voordeel om wat mankracht te hebben, maar als de noodzaak er is, dan staan we er allemaal wel. Ook de vrouwen kunnen hard en vastberaden zijn. Door gaans hebben wij rustige nachten. Gelukkig maar, want dat wil zeggen dat het al bij al goed gaat met onze patiënten. Sommigen vertrekken hier van de afdeling zonder dat ik ze wakker gezien heb. Dat zijn voor mij slapende hoopjes onder een laken, ook al heb ik er maandenlang medicatie voor klaargezet. Mijn band met de patiënten is zeer rudimentair. Echte vertrouwensrelaties kweek je niet ’s nachts.”

Op de afdeling van Arnold kunnen patiënten ook ’s nachts opgenomen worden. “Dat zijn gedwongen opnames. Maar gelukkig nemen de nachtelijke gedwongen opnames af.

De patiënt heeft meestal al een heel stresserende dag achter de rug en op de spoeddienst krijgt die eindelijk een bed om te rusten. Hem op dat moment van zijn bed lichten en weer verhuizen, is niet oké. De verwarring wordt er alleen maar groter door. Dat zien de spoeddiensten gelukkig ook in.”

EZELS

“Je zou ervan versted staan wat er ’s nachts allemaal gebeurt”, lacht Arnold. “We lossen alles zelf op. Er zijn geen artsen aanwezig, er is niemand aan het onthaal of op de technische dienst. Bij fysieke problemen maken we zelf de eerste inschatting van de situatie. Als er iemand aan de voordeur aanbelt, gaan wij kijken. En als de elektriciteit uitvalt of er gaat een brandalarm af, grissen we een lampje mee en duiken we de kelders in, op zoek naar een oplossing. We zijn alles tegelijk eigenlijk, eerste- en tweedelijnszorg en de eerste interventieploeg. Dat maakt het boeiend. Ik heb al heel veel geleerd over alle facetten van het ziekenhuis. Vroeger gebeurde het zelfs dat de nachtverpleegkundigen de ezels hier op het domein moesten helpen kalven. Gelukkig niet zo vaak.”

“En ’s morgens doen wij het belangrijkste werk in het hele ziekenhuis. We zetten de koffie. Geen enkel ziekenhuis draait zonder koffie. Het is de brandstof van alles. Die ene verse, goed gezette kop koffie maakt een wereld van verschil voor de patiënten.”

WIE IS ARNOLD BORMS?

Arnold Borms is master in de verpleegkunde. Hij maakt deel uit van de vaste nachtequipe in het psychiatrisch centrum Sint-Alexius in Grimbergen.

2

SOFIE VAN DEN BROECK

**GEWOON
ONDERWIJS**

IK LEER MIJN LEERLINGEN OM HUN PLAN TE TREKKEN IN HET DAGELIJKSE LEVEN

Een juf met goed ontwikkelde voelsprietten. Zo zou je Sofie Van den Broeck kunnen beschrijven. Haar habitat? De secundaire school BenedictusPoort in Ledeberg-Gent. Daar voelt ze zich als een vis in het water. Pedagogische raad, ouderraad, schoolraad, medezeggenschapscollege, huiswerkklas of klastitularis: Sofie is een bezige bij. “Maar ik hou ook vooral van het lesgeven. Mijn leerlingen liggen mij echt na aan het hart”, herhaalt ze tot 3 keer toe.

“In je leven moet je maar 1 ding doen: keuzes maken.” Dat is het motto van Sofie Van den Broeck en ze is er zelf ook trouw aan: “Ik wilde als kind al leerkracht wiskunde worden en ik heb mijn hart gevolgd, tegen veel adviezen in. Spijt heb ik

nog nooit gevoeld.” Het motto lepelt ze haar leerlingen duidelijk in. “Als ze me bij de eerste huistaak met de moed in de schoenen vragen of ze die taak moeten maken, heb ik een lang gesprek met hen. ‘Jullie moeten dat niet doen, jullie mógen dat doen’,

zeg ik hen dan. ‘Keuzes maken doe je om het later goed te hebben.’ Kijk, mijn leerlingen moeten de gevolgen van hun keuzes onder ogen zien en verantwoordelijkheid voelen. En de volgende dag hebben de meesten de taak gemaakt, hoor.”

“Soms blijven de moeilijke verhalen van mijn leerlingen echt hangen. Het contrast met mijn warm nest thuis is dan des te groter”

TRANEN

Sofie geeft vooral wiskunde aan de eerstejaars in de B-stroom, ter voorbereiding van het beroepsonderwijs. “Veel leerlingen doorliepen een moeilijke tijd op de lagere school. In september starten ze daardoor enorm gedemotiveerd, moe van de opeenvolgende teleurstellingen en slechte resultaten uit het verleden. ‘Ik kan het niet’: dat gevoel zit bij hen ingebakken. Ze hebben een totaal gebrek aan zelfvertrouwen. Het is mijn eerste taak om hen opnieuw goesting te geven en hen te laten voelen dat ze het wél kunnen. Dat gaat heel voorzichtig, stapje per stapje.”

“Bij één van de meisjes stonden de tranen in haar ogen tijdens elke toets. Zo hard was ze ervan overtuigd dat haar antwoorden stuk voor stuk fout waren. Onterecht! Ik moest haar bijna overtuigen dat ze de oplossingen wél gevonden had. Datzelfde meisje mocht vorige week zelf iets uitleggen aan een andere leerling.

Dat deed zoveel deugd om te zien! Daarvoor doe ik het.” *(lacht)*

KRISKRAS

Op weg naar de volgende les kruisen we de speelplaats. Het valt op hoe jongeren met verschillende origine hier kriskras door elkaar lopen. “Onze school is een mooie weerspiegeling van de maatschappij, op een heel verdraagzame manier”, vertelt Sofie. “Vorig jaar vielen de ogen van een nieuwe leerling wijd open toen hij zag hoe moslims en christenen hier met elkaar omgaan. Dat klopte niet met het beeld dat hij via de media opgedrongen kreeg.”

Even later volgen we een les mee. We zien hoe leerlingen uit 2 verschillende klassen in kleine groepjes bij elkaar zitten. Ze praten over gezonde en lekkere desserts, schatten prijzen in, herberekenen recepten. “Voor ‘klip’, kansrijk leren in groep, moeten we niet binnen ons vak blijven. Ik mag in dit project ook gerust eens iets anders geven dan wiskunde

(lacht). We werken met verschillende leerkrachten een thema uit en verdelen de taken. Afsluiten doen we ook altijd samen met een uitstap of een ander event. Straks gaan we bijvoorbeeld een kooksessie doen! Belangrijk is om de kosten zo laag mogelijk te houden, zodat het voor alle ouders haalbaar blijft. Veel van hen hebben het financieel niet gemakkelijk.”

MEDEZEGGENSCHAPSCOLLEGE

BenedictusPoort is geen afgesloten bastion, maar gaat duidelijk de dialoog aan met de omgeving. Zo is er bijvoorbeeld een medezeggenschapscollege. “In het medezeggenschapscollege zitten leerlingen, ouders, leerkrachten en burens of andere externe geïnteresseerden uit verschillende scholen samen om info en ervaringen uit te wisselen. We bespreken bijvoorbeeld de leerlingenaantallen of hoe we omgaan met gsm-gebruik op school. Heel inspirerend en interessant!”

Sofie is een heel toegankelijke en

open vrouw en haar leerlingen voelen dat ook zo aan. “Dat is soms zwaar. Je zou er van schrikken welke rugzak leerlingen meedragen, en dan zie ik als leerkracht slechts het topje van de ijsberg. Betrokken zijn als klastitularis vind ik heel belangrijk. Ik volg hun groeikaart op en bespreek elke week met elke leerling wat er goed of fout is gelopen. Bij het begin van het schooljaar bel ik ook steevast de ouders van mijn leerlingen op. Dan hoor ik eens wat ze over die eerste weken vertellen thuis en hoe het loopt. Dat gesprek is over het algemeen positief. Als ik dan later op het jaar moet terugbellen met een zorg of een bekommernis, merk ik dat ouders opener praten. Ik geef ook altijd een seintje achteraf, wanneer het weer beter gaat. Kijk, ik wil dicht bij mijn leerlingen staan. En soms neem ik daardoor hun verhalen mee naar huis, vooral van leerlingen die bij me aankloppen op het einde van een dag. Het contrast met mijn warm nest thuis is dan des te groter.”

FLESSEN MELK

“De etiketten BSO en TSO zijn vaak heel negatief in de samenleving. We willen die weghalen. Daarom spreken we liever over domeinen, waarin ASO, TSO en BSO wel vervat zitten, maar niet letterlijk zo benoemd worden. In het domein ‘welzijn en maatschappij’ zitten onder meer verzorging en voeding naast algemene ASO-opleidingen. Leerlingen die van richting veranderen, hoeven daarom niet van domein te veranderen. Dat geeft een heel andere perceptie dan het vroeger ‘zakken’.”

“Mijn uiteindelijke doel is zelfredzaam-

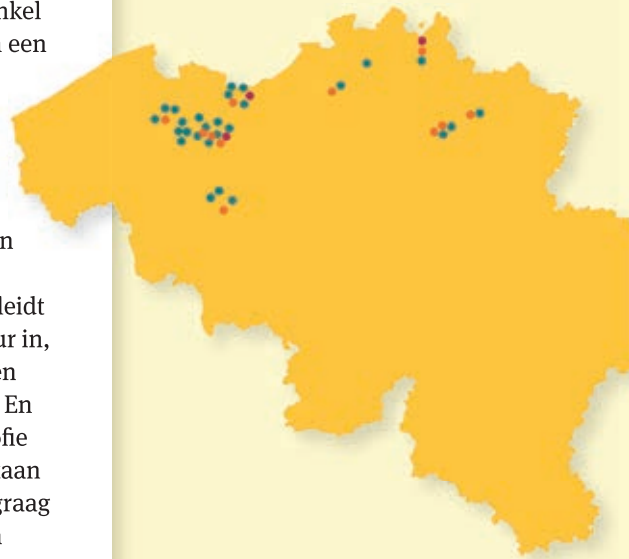
heid. Het is voor mijn leerlingen bijvoorbeeld heel lastig om in een winkel in te schatten of ze twee flesjes van een halve liter kunnen meenemen als de flessen melk van een liter op zijn. Of hoeveel ze ongeveer terug moeten krijgen van 50 euro als ze 23,84 euro moeten betalen. Ik wil hen leren om hun plan te trekken in het dagelijkse leven.”

Wanneer we afscheid nemen, begeleidt Sofie ons weer naar de uitgang, deur in, deur uit, gang op, trap af. We komen onder meer langs de huiswerkklas. En ja, hoor. Ook hiervoor engageert Sofie zich. “Leerlingen mogen hier spontaan en vrijwillig naartoe komen als ze graag hulp krijgen bij het maken van hun schooltas, een taak, het maken van een mindmap, het studeren van een les,... Leerlingen die het moeilijk hebben met een bepaald vak of een deel van de leerstof worden ook doorverwezen naar de huiswerkklas. Zo weet ik dus nooit welke leerlingen voor welk onderdeel mijn hulp nodig hebben en dat maakt de huiswerkklas zeer verrassend en uitdagend. Ik werk dan ook jaar- en vakoverschrijdend.”

WIE IS SOFIE VAN DEN BROECK?

Sofie Van den Broeck is leerkracht wiskunde in de BenedictusPoort in Gent. BenedictusPoort biedt 34 studierichtingen van eerste middelbaar tot hoger beroepsonderwijs.

AANTAL LEERLINGEN

Basisonderwijs: 8.838

Secundair onderwijs: 6.662

Internen: 112

AANTAL PERSONEELSLEDEN

Basisonderwijs: 965

Secundair onderwijs: 1.132

Internaten: 26

“Ik wilde als kind al leerkracht wiskunde worden en ik heb mijn hart gevolgd, tegen veel adviezen in”

WELZIJN/ BUITENGEWOON ONDERWIJS

JAN VAN DER HEYDEN

IK GELOOF ÉCHT DAT WIJ NODIG ZIJN

“Wie gelooft er dat die mensen hier een reportage komen maken over mij omdat ik vroeger een goede voetballer was?”, vraagt Jan Van der Heyden van O.C. Sint-Jozef aan de 10 kinderen van zijn leefgroep. Ze zitten te smikkelen en te smullen van hun middagmaal. 9 steken hun hand op. “Allemaal beetgenomen!”, lacht hij en schept dan gyros, aardappelen en een groen blaadje in een bord. “Humor, levensvreugde en een positieve instelling: we mogen niet vergeten dat ons oud recept nog altijd werkt.”

Wanneer we arriveren in leefgroep ‘Zonnebloem - team Bloemenweide’ is het stil. Alle kinderen zijn naar de klassen en Jan wacht ons rustig op. Kortgeknipt, geruit hemdje en een jaar of 50, maar fris als geen ander praat hij vol geestdrift over zijn job. “Kijk, ik werk hier al sinds 1986 met

kinderen van 6 tot 13 jaar die een licht mentale beperking hebben of gedrags- en emotionele stoornissen vertonen en elke dag zie ik hoe zij nieuwe dingen leren. Dat is fantastisch. Het gezicht van een kind dat leert fietsen en voor de eerste keer in zijn leven zelf met de fiets een tochtje

kan maken op straat: onbetaalbaar.”

PUR SANG

De 10 kinderen in Jans leefgroep hebben vaak een moeilijke thuissituatie. “Dat zorgt bij velen onder hen voor faalangst, frustraties, een laag zelfbeeld of karakteriële problemen.

“Het evenwicht tussen groepsgericht werken en zorgindividuele aanpak is vandaag de grootste uitdaging voor opvoeders”

Hier moeten ze rust, nabijheid, structuur en veiligheid vinden. Het moet een plek zijn waar ze vooral graag zijn, zodat ik hun mogelijkheden kan ontdekken en zij kunnen groeien. Zo nemen ze stapje voor stapje meer verantwoordelijkheid op, waardoor hun draagkracht vergroot en hun tolerantie naar andere kinderen toeneemt. Het is geweldig om dat te kunnen begeleiden.”

We nemen even foto's op de speelplaats. Het valt op hoe Jan alle collega's bij de voornaam aanspreekt en hen een goedemorgen wenst. “Ik durf zeggen dat ik van iedereen in de hele voorziening de voornaam en de functie ken en weet hoe ze hier terecht gekomen zijn. Ik vind het belangrijk en tegelijk gewoon leuk om mijn collega's persoonlijk te kennen.” De échte kennismaking met Jan moet dan nog plaatsvinden. Hoe hij straalt als een paar kinderen naar hem toe lopen, hem vastnemen of in zijn armen springen. Hoe hij met hen omgaat, hen terechtwijst als het nodig is, hun fantasie prikkelt met grapjes. Hoe hij hen kind laat zijn en tegelijk doet groeien. Een opvoeder pur sang.

80%

We gaan weer naar binnen en zo los als hij tussen de kinderen was, zo ernstig kan hij over zijn beroep spreken. “Als opvoeder moet ik vandaag veel meer competenties hebben dan vroeger. De vormingsmomenten overladen vaak het weekprogramma en hoewel ze interessante invalshoeken tonen, beletten ze mij om 100% met zorg bezig te zijn. Bovendien focussen vormingen zich te veel op hoe we kinderen individueel moeten

aanpakken, terwijl ik er als opvoeder vaak alleen voor sta en dus voor 80% groepsgericht werk. Dat evenwicht tussen groepsgericht werken en een zorgindividuele aanpak is vandaag de grootste uitdaging voor opvoeders.”

ONBEGONNEN WERK?

Kinderen zijn lastig, ze krijgen allerlei etiketten, ontsproten op school of zijn onhandelbaar thuis. Is er een verschil met vroeger, vragen we ons af. “Mijn leefgroep is vandaag een beetje kleiner dan 20 jaar geleden. In plaats van 12 kinderen van wie 3 met een zware problematiek, zitten er nu nog 10, van wie evenveel met een zware problematiek, aangevuld met 7 kinderen van wie de zorgvraag wat is toegenomen. Maar we gaan nu vooral veel dieper in op de individuele problemen van elk kind en we breiden onze zorg ook uit naar de thuissituatie.” Als we het goed begrijpen, moet Jan dus de kinderen individueel opvolgen, de groep sturen én tegelijkertijd ook de thuissituatie van elk kind opvolgen. Is dat geen onbegonnen werk? “Het pakket is inderdaad veel zwaarder geworden. Maar we doen ons best. Via die huisbezoeken kunnen we de context van het kind beter inschatten en proberen we ook de ouders te begeleiden.”

PERSPECTIEF 2020

Dat staat ook allemaal in de nota ‘Perspectief 2020’ van Vlaams minister van Welzijn Jo Vandeurzen die sterk inzet op mobiele begeleiding en op het ‘versterken’ van ouders, maar Jan is over die zogenaamde ‘contextbegeleiding’ veeleer sceptisch. “Het

is een nobel doel, maar het effect voor mijn doelgroep is overschat. Er zit volgens mij een verdoken vorm van besparing in, want een kind dat mobiel begeleid wordt, is goedkoper dan een kind dat permanent in een voorziening verblijft. Trouwens, de ouders van kinderen in mijn leefgroep hebben als kind soms zelf in mijn leefgroep gezeten. Voor die mensen met een licht mentale beperking is het gewoon erg moeilijk om verbanden te leggen en inzichten te verwerven. Ik geloof daarom écht dat wij nodig zijn. Vandaag krijgen ze bijvoorbeeld zelf geld van de overheid om 'zorg' in te kopen. Ik vraag mij af of die mensen voldoende inzicht hebben om dat geld voor de juiste zorg te gebruiken.”

Jan klinkt niet gefrustreerd, integendeel. Hij benadert wat hij zegt op een volwassen maar kritische manier. Naast opvoeder is hij immers ook hoofdopvoeder. “Ik wil mijn verantwoordelijkheid opnemen en op een kritische manier het beleid mee vormgeven. Alleen zo kan ik mijn ervaring doorgeven. Ik doe dat vooral heel enthousiast en vind het fantastisch hoe onze zorg de voorbije decennia veranderd en op veel vlakken ook verbeterd is. En toegegeven, soms loop ik nog altijd fluitend door de gang. Hoe zalig is deze job!”

WIE IS JAN VAN DER HEYDEN?

Jan Van der Heyden is opvoeder in multifunctioneel centrum Sint-Jozef in Gent. Sint-Jozef biedt onderwijs en zorg op maat voor kinderen en jongeren met lichte, matige, zware mentale stoornissen en/of gedrags- en emotionele beperkingen (van het autismespectrum) en met eventuele bijkomende motorische en sensorische stoornissen.

4

IN GEEN ENKEL GEZIN IS HET ALTIJD ROZENGEUR EN MANESCHIJN EN WIJ VORMEN EEN HEEL GROOT GEZIN

“Waarom ga je niet mee naar de markt, Wim?”, vragen enkele mensen sip. “Ah nee, ze komen mij interviewen. Spannend!”, antwoordt hij trots. Wim is dagbegeleider in woonhuis en dagcentrum Ter Linde in Deinze. “Ik ben grote voorstander van inclusie met de gedachte dat iedereen dezelfde rechten maar ook dezelfde plichten heeft. Zij mogen geen dingen die ik zelf niet mag. Iedereen gelijk voor de wet.” Met die gedachte leidt Wim ons rond op zijn werkplek.

Bij het binnenkomen voelen we priemende ogen op ons gericht. “Veel mensen denken dat mensen met een beperking structuur nodig hebben”, lacht Wim. “Maar alles wat nieuw, hip of jong is, vinden ze veel plezanter. Het zijn echte curieuze-neuzen!” Ter Linde bestaat slechts

uit 3 leefgroepen en 1 dagcentrum, samen goed voor 46 mensen met een verstandelijke beperking. Het is een buitenhuis van Ebergiste in Vurste. “We zijn knus en huiselijk. Iedereen kent iedereen. De mensen van het dagcentrum zijn mijn echte zorgkindsjes. Zij staan heel dicht bij

mij.” Ter Linde biedt 25 verschillende ateliers aan voor de deelnemers. Sommigen werken in de tuin, anderen rapen zwerfvuil en morgen laten ze zich gaan met dans en muziek. Ze kiezen zelf wat ze willen doen.

“Wij voelen ons nooit te goed om iets van onze deelnemers te leren”

OP CAFÉ

“Orthopedagogie en ik: het was geen liefde op het eerste gezicht.” Wim maakte een paar tussenstops voordat hij bij de opleiding belandde. “Via mijn familie ben ik er uiteindelijk in gerold. Mijn schoonbroer heeft het syndroom van Down, net zoals het kindje van mijn zus. Ik zit er zowat middenin! En iedereen vond me een natuurtalent. Ik kwam hier terecht en ben nooit meer weggegaan.” *(lacht)*

De groep in Ter Linde blijft stabiel. “Er zijn natuurlijk wel al een paar deelnemers bij gekomen. Onze groep wordt wel opmerkelijk ouder. Heel soms schuift iemand door van het dagcentrum naar een leefgroep”, geeft Wim toe. “We proberen zoveel mogelijk tegemoet te komen aan hun eigen wensen. Ik wil het beste voor hen. Ik weet dat het op bepaalde vlakken soms niet goed gaat met hen, maar ik kan en mag enkel dagbesteding geven. Dat is soms frustrerend. Maar ik neem die zorgen niet mee naar huis, anders hou ik dit niet vol.” Tijdens 1 van de ateliers doet Wim een bekentenis. “Ik durf wel eerlijk toegeven dat een verzorgende functie mij veel minder ligt. De gasten instoppen of een bad geven, nee, ik wil iets dóén met hen! In een leefgroep is er soms ook nood aan rust, maar daar doe ik niet aan mee.”

Op het eerste gezicht lijkt Wims job gemoedelijk. Op café gaan, een uitstapje doen, de markt bezoeken... Maar niets is minder waar. “Ik zit daar met mensen die elk op hun beurt veel aandacht vragen. En hun beurt afwachten, doen ze niet.” Wim komt elke dag moe maar voldaan thuis. En dan zijn daar de kindjes... “Dan denk ik soms ‘laat mij alsjeblief eventjes bekomen’ *(lacht)* Toch voelt dit niet aan als een job, Ter

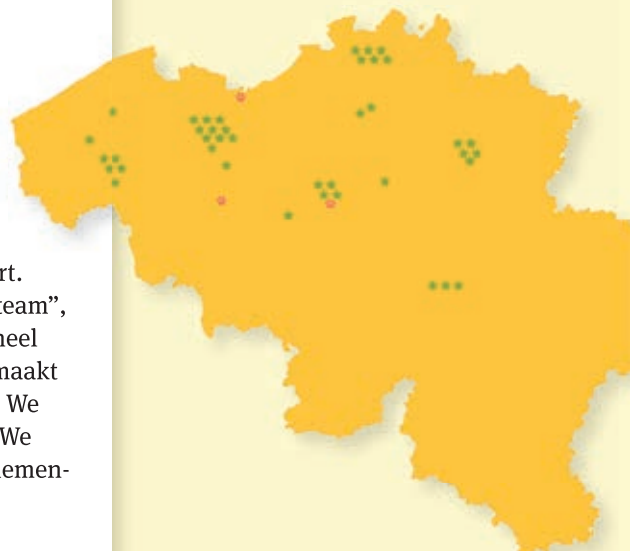
Linde is mijn tweede thuis. Op dagen dat ik niet moet werken, spring ik vaak eens binnen.” Niemand komt hier knuffels te kort. “Ik moet echt wel stoeven op ons team”, zegt Wim voorzichtig. “We zijn 8 heel verschillende mensen, maar dat maakt net dat we zo goed samenwerken. We zetten onze talenten optimaal in. We leren van elkaar en werken complementair. Het klikt echt!”

FINGERSPITZENGEFUHL

De deelnemers leren kennen, hoe begin je daaraan? “In het begin is het altijd aftasten. Sommigen willen heel dichtbij komen, anderen houden liever afstand. Het is een kwestie van aanvoelen. Geen enkele studie leert je dat, je hebt dat of je hebt dat niet. Ze noemen dat Fingerspitzengefühl!” *(lacht)* “Ik ken iedereen al lang genoeg om te weten wie wat hoe wil. Dat groeit. Kijk, mijn vrouw is leerkracht en heeft elk jaar een ander klasje. Zij kan nooit zo hecht worden met haar kindjes. Ik sta al jarenlang bij hetzelfde ‘klasje’. Wij werken dag in dag uit met onze deelnemers. Zo ontstaat een hele hechte band! Zo’n band kan je nooit met vrienden hebben. En ik overdrijf niet! Ik probeer als een goede huisvader te zijn. *(lacht)* Ik zorg ervoor dat mijn deelnemers zich hier thuis voelen en zichzelf zijn.”

Af en toe keren de rollen zelfs om. “Wij voelen ons zeker niet te goed om iets te leren van onze deelnemers. In sommige dingen zijn zij nu eenmaal veel beter dan wij. Als we elkaars atelier eens overnemen, doe ik niets liever dan hen de leiding geven. Ze staan dan te springen om mij als eerste alles uit te leggen.”

Wim is persoonlijke begeleider van 2 deelnemers van het dagcentrum. “Zij

AANTAL BEWONERS, CLIËNTEN, LEERLINGEN

Ortho(ped)agogische zorg: 3.434
Buitengewoon onderwijs: 3.398
Kinderopvang: 141

AANTAL PERSONEELSLEDEN

Ortho(ped)agogische zorg: 3.133
Buitengewoon onderwijs: 1.917
Kinderopvang: 48

“De band die wij hier hebben met elkaar, kan je nooit hebben met gewone vrienden”

delen hun diepste lief en leed met mij, soms meer dan ze thuis vertellen. Het is een voorrecht dat ze mij toelaten in hun leven. Zij zien mij als een vertrouwenspersoon, ik haal daar zoveel voldoening uit. Wat een boost!” Wim legt zijn deelnemers in de watten. “Achter elke hoek schuilt plezier maar ook verdriet in Ter Linde. In geen enkel gezin is het altijd rozengeur en maneschijn. En wij vormen een heel groot gezin.”

VERSE FRIETJES

Het is 11 uur, tijd om aan het middagmaal te beginnen. In veel voorzieningen komt het eten uit een grootkeuken. “Bij ons niet”, vertelt Wim ons trots. “Wij koken altijd zelf, want we zijn ervan overtuigd dat koken zeer therapeutisch werkt.” Schort aan, glimlach op het gezicht

en een 5-koppige kookploeg. Menu van vandaag: vis, warme groentjes en verse frietjes!

“Hij is mijn allerbeste vriend!”, zegt iemand statig en neemt Wim bij de arm. En dan is het voor de eerste keer vandaag plots zeer stil... Iedereen smult van het lekkere eten buiten in het zonnetje!

KONIJNTJE

Tussen onze voeten huppelen enkele konijntjes. “Die diertjes zijn 1 van mijn vele projecten”, zegt Wim lachend, “Heel wat deelnemers hebben iets met dieren. Sommigen creëren een ongelofelijke band met die beestjes, van een kip tot de kleinste vlieg. Nu zou ik graag nog een kat in huis willen!”, zegt hij stilletjes. “Ik krijg hier de ruimte om te experimenteren. Gelukkig, want ik

sta open voor alles wat nieuw is. Ik mocht zelfs mijn eigen biertje brouwen met de gasten voor de jaarlijkse kerstmarkt! 1 van die deelnemers werkt nu begeleid in die bierbrouwerij. Tof hé?”

WIE IS WIM VERSCHAEVE?

Wim Verschaeve is dagbegeleider in woonhuis en dagcentrum Ter Linden in Deince, een afdeling van het Ebergiste in Vurste.

KATRIEN HOEBEECK

STA MAAR EENS IN HUN SCHOENEN...

Als je het terrein van bioboerderij Den Diepen Boomgaard in Grimbergen op stapt, voel je het meteen: het enthousiasme en de positieve energie spatten ervan af! Hier worden biogroenten en -fruit geteeld, met veel liefde. Als iemand zich hier als een vis in het water voelt, is het Katrien Hoebeeck wel. “Ik hou van bio én van sociaal. Dat ik die twee hier kan combineren, maakt dat ik mijn droomjob gevonden heb”, vertelt ze. We trokken onze laarzen aan en gingen mee op pad.

Wanneer we op een zonnige herfst-dag in Den Diepen Boomgaard toe-komen, heerst er zenuwachtigheid. Heel veel medewerkers bellen ziek af en Katrien en haar collega moeten puzzelen om alles rond te krijgen. Gelukkig is de chaos in hun hoofden niet zichtbaar op de bioboerderij

zelf. Iemand veegt de afgevallen bladeren bij elkaar, slaat een praatje en maakt een mopje. De tuinmannen kijken even op van op het veld en gaan verder met oogsten. Her en der scharrelen kippen zorgeloos rond. Alles komt in orde.

ZWARE RUGZAK

Den Diepen Boomgaard is een bioboerderij én een maatwerkbe-drijf. “Mensen die anders uit de boot zouden vallen, stomen we klaar voor de reguliere arbeidsmarkt”, vertel Katrien. “Dat doen we door hen te stimuleren om hun verantwoorde-

“Ik heb al vaak gedacht: Als begeleider kan ik het allemaal wel mooi uitleggen, maar sta maar eens in hun schoenen...”

lijkheid op te nemen en te leren in een team te werken. Dat is niet altijd gemakkelijk, want we hebben te maken met heel verschillende mensen, met uiteenlopende culturen, elk met hun eigen bagage en soms een zware rugzak. Het is een heel proces, met vallen en opstaan. Maar dat is meteen ook het boeiende eraan.”

“Het is niet altijd gemakkelijk om al die verschillende mensen bij elkaar te puzzelen. Maar in de tuinploeg lukt dat wonderwel. Nieuwe mensen worden meteen in de armen gesloten en op hun gemak gesteld. Het is echt een ploeg. Ze sluiten niemand buiten. Dat is fantastisch om te zien. Het verbaast me telkens opnieuw, op een positieve manier!”

Een klant komt het terrein op. Hoewel het maandag is en de hoevewinkel niet open, wordt ze met de glimlach ontvangen. “Vaste klanten

mogen iets meer”, lacht Katrien. Even later kan de vrouw opnieuw naar huis, met een mandje vol verse groenten. “We merken dat onze klanten bewust kiezen voor bio én het sociale aspect van onze boerderij”, legt Katrien uit. “Ze wensen vaak expliciet een sociaal doel te steunen en vangen bij ons dus twee vliegen in één klap.”

SCHOFFELEN

Katrien is begeleider van de afdeling pakketten en abonnementen. Het is haar hoofdtaak om de doelgroepmedewerkers te coachen op de werkvloer. “Maar ik doe evengoed wat administratie, sta in contact met de klanten, volg de marketing op. En soms draai ik eens mee op het veld. Oogsten, wieden, schoffelen: ik vind dat plezante afwisselingen. Den Diepen Boomgaard zit vol verras-

singen.” (lacht) “Op mijn afdeling komen de groenten toe uit de tuin, van lokale bioboeren of van grotere bioleveranciers”, vertelt Katrien. “Wij stellen pakketten samen en verdelen die over 40 afhaalpunten in en rond Brussel en in Mechelen. Abonnees kunnen daar dan hun pakket afhalen. Bedrijven kunnen wekelijks of tweewekelijks een gezonde portie fruit bestellen, die we ter plekke afleveren.”

Katrien doet een steekproef bij de appels, geeft de chauffeurs de laatste richtlijnen mee, werkt een e-mail af en beantwoordt een telefoon terwijl we naar haar kantoortje lopen. “Ze werken heel zelfstandig, maar toch merk ik dat het goed is om aanwezig te zijn. Ik ben hun begeleider, maar niet hun ‘baas’. Ik commandeer niet. Ik zet me er gewoon tussen en stuur bij waar nodig.”

“Mensen zien groeien en bloeien, dat maakt Den Diepen Boomgaard voor mij de moeite waard”

NIEUWE WONING

Haar deur staat altijd open. Letterlijk. “De medewerkers weten dat ze altijd bij mij terecht kunnen. Ook met hun persoonlijk verhaal. Het is mijn taak om te luisteren, vind ik. Al is het niet altijd gemakkelijk. Wanneer een medewerker met vijf kinderen uit huis gezet dreigt te worden, blijft dat hangen. Mijn eerste reflex is om zelf te helpen zoeken naar een nieuwe woning, maar je moet echt een grens stellen. Gelukkig kan ik snel de knop omdraaien en als ik thuiskom, heb ik de handen vol aan mijn eigen gezin met drie kinderen (lacht). Maar ik heb al vaak gedacht: ‘Als begeleider kan ik het allemaal wel mooi uitleggen, maar sta maar eens in hun schoenen...’. Het voelt soms wrang om boos te moeten zijn op mensen uit oorlogsgebied omdat ze niet op tijd komen. Maar ze moeten het wel leren, natuurlijk.”

Katrien en haar collega’s moeten voortdurend het evenwicht bewaken tussen het sociale aspect van de boerderij en het bedrijfsmatige. Coachen en begeleiden van doelgroepmedewerkers is 1 ding, verkopen is een ander. “We moeten kwaliteit afleveren, hé. Soms moeten we het tempo eens opdrijven, maar we moeten ervoor waken dat we de stress niet te hoog laten opslaan. Het is daarom vaak met spijt in het hart dat we onze medewerkers zien doorstromen. We moeten telkens van nul herbeginnen.”

Als we vragen wanneer ze tevreden naar huis gaat, moet Katrien niet lang twijfelen. “Als wij hen kunnen bevrijden van hun afhankelijkheid, als ze beseffen dat ze het wél zelf kunnen, als hun zelfvertrouwen een sprong heeft gemaakt, dan zijn we in onze missie geslaagd. Soms zit het in kleine dingen. Johnny stelt het bedrijfsfruit samen, maar houdt ook mijn agenda bij. Het is een plezier als hij me

aan een afspraak kan herinneren die ik anders vergeten zou zijn (lacht). Het doet ook deugd om te zien welke evolutie de chauffeurs doormaken. In het begin zijn ze vaak heel onzeker, maar na een tijd gaan ze vol plezier de baan op.”

EEN TEAM

“Mensen zien groeien en bloeien, de band die gecreëerd wordt en het zelfvertrouwen dat ik kan zien ontluiken, dat maakt Den Diepen Boomgaard voor mij de moeite waard. En uiteraard sta ik volledig achter het product. Laat me geen verf verkopen, want ik ben totaal niet commercieel ingesteld, maar voor de bioproducten die wij hier kweken en verkopen, zet ik graag mijn beste been-tje voor. Ik geloof in bio én in sociale economie. Dat maakt mijn job zo mooi.” Het was een hectische dag, maar Katrien is content. “Hier heerst vaak chaos en het gaat soms moeizaam, maar het komt altijd goed. Iedereen helpt elkaar! Hubert ging vandaag mee met de chauffeurs en Johnny is langer gebleven om mee te rijden. Ze voelen zich allemaal verantwoordelijk voor dit project. We zijn een team en dat voel je!”

WIE IS KATRIEN HOEBEECK?

Katrien Hoebeeck is begeleider in bioboerderij Den Diepen Boomgaard in Grimbergen. Den Diepen Boomgaard is een maatwerkbedrijf in de sociale economie, waar mensen die anders uit de boot zouden vallen begeleid worden naar een job op de reguliere arbeidsmarkt.

AANTAL DOELGROEP- MEDEWERKERS

628

AANTAL OMKADERINGS- PERSONEELSLEDEN

172

6

CENTRALE DIENSTEN

ETIENNE VERSCHRAEGE

IK HEB GEEN WERELDLEIDERS NODIG OM ME AAN OP TE TREKKEN

Voor directieleden in de scholen en voorzieningen van de organisatie Broeders van Liefde moet Etienne Verschraege zowat de meest bekende collega op de centrale diensten zijn. Hij is de secretaris van voorzitter Raf De Rycke en van gedelegeerd bestuurder Koen Oosterlinck. Wanneer we hem ontmoeten, heeft hij er al een halve dagtaak op zitten. In een rustig hoekje van de verrassend ruime tuin aan de Stropstraat in Gent leeft Etienne helemaal op als hij over zijn werk begint te vertellen.

GENTBRUGGE

“Ik begin mijn dag met het uitpluizen van mijn e-mailbox op zoek naar berichten van Raf en Koen, omdat ik daar alle prioriteit wil aan geven”, vertelt hij. “Ik handel ook zo snel mogelijk de berichten van de direc-

ties van de scholen en de voorzieningen af. Een correcte en efficiënte dienstverlening draag ik hoog in het vaandel! Ik sta erop dat directies binnen het uur een antwoord krijgen. Dat streef ik echt na. Voor collega's van de centrale diensten

doe ik allerhande administratieve ondersteuning. Ik ben hier zo'n beetje het manusje-van-alles (*lacht*). Is er een lamp kapot, dan hoor ik dat vaak als eerste. Mensen doen ook geregeld een beroep op mijn kennis van de Office-programma's,

“Ik ben een kleine schakel in de organisatie en draag op mijn manier ook bij tot het welbevinden van leerlingen, bewoners en patiënten”

zoals Word en Excel. Veel van mijn tijd spendeer ik aan de voorbereidingen van de vergaderingen van het directieteam, de raad van bestuur en de algemene vergaderingen. Mijn taak is eigenlijk niet afgebakend en ik zit er niet mee in om bij te springen waar ze mijn hulp kunnen gebruiken.”

Etienne is de man die regelmatig e-mails met nuttige informatie over allerhande regelgeving, interne afspraken, omzendbrieven of belangrijke nota's verspreidt naar collega's in scholen en voorzieningen. “Ik vind het jammer dat ik zelden of nooit in een school of een voorziening kom. Het zou soms wel eens deugd doen om met eigen ogen te zien welke mooie dingen er gedaan worden door al mijn collega's in heel Vlaanderen, maar dat is helaas niet eigen aan mijn job. Desondanks voel ik me toch een kleine schakel in de organisatie en draag ik op mijn manier bij aan de kwaliteit die leerlingen, bewoners en patiënten elke dag ervaren.”

Voordat Etienne naar de centrale administratie verhuisde, had hij zijn stek in O.C. Sint-Gregorius in Gentbrugge. “In die tijd werd ‘Gent’ als een ‘controlerende instantie’ ervaren. Ik heb gelukkig de indruk dat mensen uit scholen en voorzieningen ons vandaag veel sneller contacteren om advies in te winnen of hulp te vragen. Ik vind dat we veel toegankelijker zijn dan vroeger.”

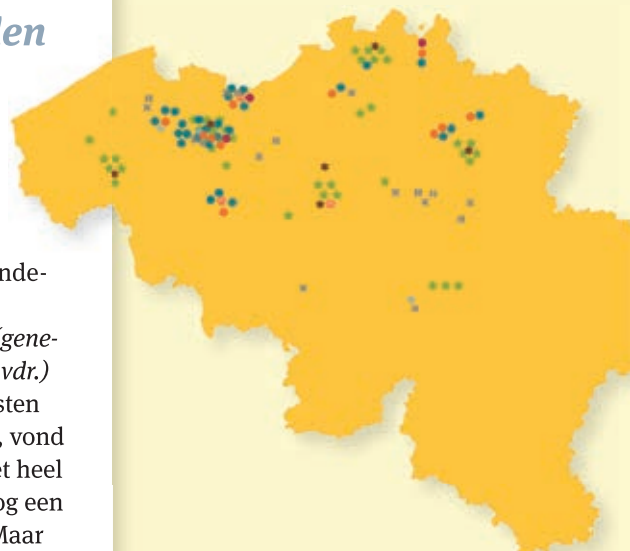
ESCAPE THE ROOM

Etienne begon zijn loopbaan bij een bank en kent dus als geen ander de verschillen tussen een commerciële werkomgeving en de non-profit. “Ik heb me mijn overstap nog geen moment beklaagd! De menselijke instelling van onze organisatie spreekt me enorm aan. Ik kreeg bijvoorbeeld een jaar de tijd om

terug te keren naar mijn oorspronkelijke job in Sint-Gregorius toen ik de overstap maakte naar hier. Dat kan ik me bij veel andere werkgevers niet voorstellen.” Het was broeder René Stockman (*generale overste Broeders van Liefde, nvdr.*) die Etienne naar de centrale diensten haalde. “Enerzijds een erkenning, vond ik toen. Maar anderzijds heb ik het heel moeilijk gehad. Er heerste toen nog een andere sfeer dan in Gentbrugge. Maar ik vond stilletjes aan mijn weg. En de sfeer? Die is vandaag helemaal anders!” (*lacht*)

We wandelen weer naar binnen. Etienne is ook diensthoofd van het ‘algemeen onthaal en secretariaat’ en steekt nog gauw eens zijn licht op bij zijn team. “Ik bewaak de teamgeest, ja. We hebben elk onze eigen taakinhoud, maar als het moet, vullen we elkaar aan en springen bij waar nodig. Een keer per jaar organiseren we een activiteit. Dan gaan we buiten de werkuren iets eten of een film zien. Onlangs namen we deel aan een ‘escape the room-spel’. We werden opgesloten in een gebouw en moesten ons bevrijden via allerlei raadsels. Het is ons trouwens niet gelukt...” (*lacht*)

Aan het onthaal lost Etienne een collega af. Hij neemt plaats achter de balie. Het valt ons op hoe vriendelijk hij de telefoon opneemt. “Het onthaal is ons visitekaartje”, zegt hij. “Als ik hier moet inspringen, hecht ik enorm veel belang aan vriendelijkheid en een efficiënte doorverwijzing. Het heeft geen gezicht als een bezoeker vijf bureaus moet passeren alvorens bij de juiste persoon terecht te komen.” Iedereen die zijn pad kruist, krijgt een vriendelijke ‘goeiedag’. “Dat kost geld noch moeite, maar het is veel waard.”

DE GROEP BROEDERS VAN LIEFDE IN BELGIË TELT

- 28 basisscholen gewoon onderwijs
- 11 secundaire scholen gewoon onderwijs
- 3 internaten
- 3 kinderdagverblijven
- 9 basisscholen buitengewoon onderwijs
- 9 secundaire scholen buitengewoon onderwijs
- 9 voorzieningen voor volwassenen met een beperking
- 7 voorzieningen voor kinderen en jongeren met een beperking
- 2 voorzieningen voor bijzondere jeugdzorg
- 11 centra voor geestelijke gezondheidszorg
- 1 voorziening drughulpverlening
- 5 woonzorgcentra
- 6 initiatieven sociale economie
- 5 congregationele initiatieven
- 1 centrale diensten

“Ik sta erop dat directies binnen het uur een antwoord krijgen”

GEROEZEMOES

Etienne zet mee zijn schouders onder de kerngroep identiteit. “We brengen regelmatig de identiteitsverklaring van de centrale diensten onder de aandacht bij de collega’s en we organiseren activiteiten die voor verbinding zorgen tussen de collega’s. Het doel is daarbij vooral om elkaar op een andere manier te leren kennen. We proberen zorg te dragen door een geschenkje te voorzien bij speciale gebeurtenissen, zoals een geboorte of een huwelijk, of bij langdurige ziekte. Dat is belangrijk.”

Om 15 uur lokt gezellig geroezemoes en de warme geur van koffie ons naar de refter. We schuiven aan en krijgen meteen koffie en een koekje aangeboden. “Elke ochtend kom ik met veel plezier werken”, vertelt Etienne. “Veel variatie in mijn taken en de goede band met mijn rechtstreeks leidinggevende zijn daarbij

essentieel. De koffiepauzes zorgen er ook voor dat iedereen elkaar heel goed kent. Ik hou wel van het gevoel dat ik mijn zorgen bij mensen op tafel kan leggen, al ben ik zeker geen grote prater.”

Als we vragen waar hij zijn inspiratie haalt, denkt Etienne even na. “Het is voor mij moeilijk om een antwoord te formuleren. Ik heb geen wereldleiders nodig om me aan op te trekken. Er zijn voldoende mensen hier in huis die voor mij een rolmodel zijn, door de manier waarop ze in het leven staan of door hun passie voor hun job. En de organisatie zelf, natuurlijk. Ik heb er geen moeite mee om via mijn Facebookprofiel kenbaar te maken dat ik bij Broeders van Liefde werk. Vacatures deel ik graag via mijn persoonlijke Twitter- of Linked-In-pagina. We mogen fier zijn op wat we met de organisatie doen en wat we bereiken! We hebben een

positief verhaal te vertellen en dat zou wel wat meer benadrukt mogen worden.”

WIE IS ETIENNE VERSCHRAEGE?

Etienne Verschraege is de secretaris van de voorzitter en van de gedelegeerd bestuur van de organisatie Broeders van Liefde. Hij heeft zijn werkplek op de centrale diensten in Gent. Daar zijn diensten gevestigd die de directies en stafmedewerkers van de scholen en voorzieningen ondersteunen, zoals een juridische dienst, een financieel-economische dienst, een dienst patiëntenzorg, pedagogische begeleiding voor onderwijs, enz.

SEKS

Seks is een taboe. Daar spreken we niet graag over. Laat staan dat we het erover hebben met mensen met een beperking. Misschien denk je dat zij daar geen behoefte aan hebben. Dat er wel eens slapende honden wakker gemaakt zouden kunnen worden. Of dat het nog altijd is zoals in ons katholiek verleden: enkel toegestaan in een stabiele relatie. Wel, niets is minder waar. Mensen met een beperking hebben vandaag evengoed recht op seksualiteit, op een relatie en ook op kinderen. Dat willen wij niet negeren. We volgden samen een opleiding over relaties en seksualiteit bij mensen met een beperking. Sindsdien geven we relationele en seksuele voorlichting op maat van de cliënt of bewoner. We werken aan de hand van een globaal ondersteuningspakket met verschillende methodieken. Daaruit stellen we een individueel pakket op maat samen. Bijvoorbeeld: geïllustreerde kaarten waarrond een gesprek op gang komt. Een pin-upkalender in de leefgroep, een prostituée op de kamer, schunnige moppen aan tafel, flirten, seksuele handelingen in het openbaar: wat kan en wat niet?

Zo geraakten we aan de praat over seks. Eerst met de collega's, want onderling blijken we daar ook verschillende waarden en normen over te hanteren. Daarna met de bewoners die dat willen. In groep, zodat ze horen hoe hun medebewoners met seksualiteit omgaan. En individueel, zodat ze heel persoonlijke dingen veilig kunnen vertellen. Al snel merkten we dat sommigen wat voorlichting kregen, maar dat anderen helemaal van niets weten. Dat sommigen met frustraties zitten en agressief worden omdat ze hun lichaam niet kennen, terwijl anderen 120 euro betalen aan een prostituée om gewoon geknuffeld te worden. Dat sommigen pornografie als realiteit zien, terwijl anderen niet weten welke seksuele gearardheid ze hebben.

Kijk, bij ons is niets verplicht. Spreken over seksualiteit dus ook niet. Maar we bieden het wel aan. Het is een domein zoals financiën, huishouden, wonen, werken of ontspanning. We maken er geen reclame voor, maar we nemen het au sérieux. Een taal vinden om seks bespreekbaar te maken: daar draait het om.

WIE ZIJN JENS WYSEUR & JOKE DEJONCKHEERE?

Jens Wyseur (begeleider residentiële woonvorm) en Joke Dejonckheere (begeleider/ hoofdbegeleider mobiel team) uit O.C. Sint-Idesbald in Roeselare ondersteunen samen met de Werkgroep Relaties en Seksualiteit collega's om met bewoners over seksualiteit te praten.

In Zorggroep Sint-Kamillus in Bierbeek is de afdeling langdurige forensische psychiatrische zorg geopend voor 30 mannen met een interneringsstatuut en nood aan langdurige zorg en beveiliging.

W

waarden

Broeders van Liefde. What's in a name? Meer dan 200 jaar geleden braken broeders in Gent de boeien van gevangenen om hen aparte psychiatrische verzorging te bieden. De psychiatrie in België was geboren! 200 jaar lang engageerden zij zich in zorg en onderwijs om nieuwe kansen te vinden voor mensen in nood. Altijd verbonden met elkaar, op een authentieke manier en diep geïnspireerd. Vandaag zijn er minder dan 100 Belgische broeders, maar de duizenden medewerkers in scholen en voorzieningen werken nog steeds vanuit dezelfde waarden. Wij reisden het land rond op zoek naar mensen en projecten in het hart van onze missie. *En route!*

Een dagje in de schoenen van een collega. Op veel verschillende werkplekken in onze organisatie kunnen medewerkers al eens proeven van elkaars job. "Toen besepte ik ten volle dat bepaalde dingen helemaal niet vanzelfsprekend zijn, maar dat er een heel proces aan voorafgaat dat enkel tot stand kan komen door een goede samenwerking waarin elke partij zijn specifieke rol speelt", getuigt Marijke, medewerker apotheek in Zorggroep Multiversum na een dagje in de centrale keuken van het ziekenhuis.

Engagement en persoonlijke waarde

Als je een kaartje hebt voor een avondje cultuur in het Capitole in Gent, is de kans groot dat je in de bar bediend wordt door een medewerker van onze organisatie. Een groep collega's uit totaal verschillende werkplekken binnen de organisatie offeren met plezier en geheel vrijwillig hun vrije avonden op om er samen pintjes te tappen. Een deel van de opbrengst van die avonden gaat naar Fracarita Belgium en dus naar projecten van de Broeders van Liefde in het Zuiden.

Hoe zouden mijn collega's in het Zuiden te werk gaan? Wie zich dat afvraagt, kan zich inschrijven voor de Zuidreis. De Zuidreis wordt jaarlijks georganiseerd door Fracarita Belgium, de NGO van de Broeders van Liefde. 8 medewerkers uit de organisatie maken er kennis met hun collega's in Congo en Rwanda.

Het team Langdurige Forensische Psychiatrische Zorg van Zorggroep Sint-Kamillus in Bierbeek mocht de award 'Zorgteam van het jaar' in ontvangst nemen op de Health & Care beurs 2018 in Flanders Expo. Dat is een belangrijke vakbeurs voor de zorgsector, waar nog 6 andere belangrijke zorg-awards werden uitgedeeld.

1 maart, nationale complimentendag! Het is een traditie geworden dat collega's die dag even de tijd nemen om elkaar een welgemeend schouderklapje te geven. Els en Annabelle zijn unaniem: Thomas is hun best geklede collega. Winter of zomer, regen, gure wind of stralend zonnetje, rondrijdend met de fiets of op stap met de auto, een vergadering of een verhuizing, Thomas doet het in stijl! Hij zorgt voor een vrolijke noot en doet alles met de glimlach voor bewoners en collega's. Hij straalt toegankelijkheid, enthousiasme en betrokkenheid uit. Het weerspiegelt volledig zijn veelzijdig karakter! Een fantastische collega in een fantastisch 'pakje' :). "#bloos. Wat hartverwarmend!", reageert Thomas. "Ik vind het leuk om verzorgd en netjes te zijn, of het nu een werkdag, zondag of feestdag is. Het maakt me ook gewoon blij! En ik ben me bewust van het belang van een goeie eerste indruk."

vinden we in de gematigde streken van het zuidelijk
 halfmond. *Blechnum spicant*, Dubbelloof, is een
 winterharde varen die in de gematigde streken van het
 noordelijk halfmond groeit. Haar v... gebied
 strekt zich uit over Europa, Azië... tot
 Japan en westelijk Noord-Am... zij
 groene, heel decoratieve varen... m
 groot. Nieuwe varenbladen st... n.
 Ze kan slechts groeien in zur... lden
 geme... nd, waaraan een me... rfmolm

De ortho(ped)agogische centra in West-Vlaanderen beschikken over een gemeenschappelijke IT-dienst. “Die centralisatie zorgt voor meer professionaliteit, expertise en innovatie. Vroeger zat ik op een eiland, maar nu kan ik een beroep doen op mijn collega’s en samen grotere projecten opzetten”, vertelt IT-medewerker Danny Reynaert. “We blijven wel rekening houden met de lokale context en nemen beslissingen waarbij iedereen zich goed voelt.”

In Zorggroep Sint-Kamillus in Bierbeek werd in 2017 de eerste editie van Krekelpop georganiseerd voor en door patiënten, bewoners, personeel, studenten, familieleden en vrienden. “Onze patiënten en bewoners hebben niet altijd de mogelijkheid om naar een muziekfestival te gaan, omwille van financiële en/of psychische beperkingen. Daarom hadden we het idee om zelf een muziekfestival te organiseren. We weten dat er bij onze patiënten, bewoners en collega’s heel wat talent rondloopt. Het leek ons daarom een goed idee om het samen te organiseren!”, vertelt Vincent Vandeborne.

Autonomie en verbondenheid

Butomus umbellatus
Zwanebloem

De kinderen van basisschool Sint-Franciscus in Knesselare kennen meestal niet meteen leeftijdsgenoten met een beperking. Daarom brengt meester Jacques ze elk jaar samen op een gemeenschappelijke 'integratiedag', met kinderen uit het buitengewoon onderwijs van onze organisatie. "Ze leren die dag over de natuur, maar eigenlijk staat kennis niet centraal. Het gaat erom samen dingen te beleven. Het draait om 'elkaar beleven'. Opdat die 'andere' niet langer 'iemand met een beperking' is, maar gewoon 'iemand'."

In plaats van een patiënt op te nemen in een ziekenhuis, wordt steeds meer gekeken of het mogelijk is om die persoon thuis te behandelen. De doelstelling is om opnames te vermijden of de duur van opname te verkorten en om de kwaliteit van leven te verbeteren. Mensen van verschillende afdelingen van het ziekenhuis én partners in de regio vormen samen een nieuw, mobiel team: een psycholoog, psychiatrisch verpleegkundigen, maatschappelijk werkers, orthopedagogen en een ergotherapeut zorgen samen voor de begeleiding aan patiënten aan huis. "Als dezelfde mensen allemaal onafhankelijk van elkaar zouden werken, zouden we nooit een service van dergelijke kwaliteit kunnen bieden", zegt Els Mathys van P.C. Ariadne in Lede.

De Winning speelt een prominente rol in de samenwerking Centrum Duurzaam Groen met Hogeschool PXL Limburg, Limburg.net en Provincie Limburg. De Winning biedt studenten een betere kennis van sociaal ondernemerschap, staat in voor vormingen in de groensector en biedt plaatsen aan bachelors groenmanagement. De samenwerking speelt in op klimaatwijziging en biodiversiteit.

994
397
376
Patricke
Mipemie
en Vip Mar
Iulgrid
Vincant

BLOEMPOT
bloempot
de bloempot

Begin jaren '80 deed de gebarentaal zijn intrede in het dovenonderwijs. Men streefde naar Totale Communicatie (TC). De 'woordplaten' vinden daar hun oorsprong: alle mogelijke middelen gebruiken om tot een geslaagde communicatie te komen. Een zo ruim mogelijke invulling van het lexicon: een tekening, een tekening van het gebaar, de vingerspelling en het geschreven woord. Die woordplaten werden door BuSO Sint-Gregorius in Gentbrugge in een nieuw jasje gestoken en aanzienlijk uitgebreid. De woordplaten zijn in de eerste plaats ontwikkeld voor dove en slechthorende leerlingen, maar ook bij het aanleren van Nederlands aan anderstalige nieuwkomers bewezen ze al hun meerwaarde.

Een van de vaak genoemde problemen in het onderwijs is de opsplitsing tussen BSO, ASO en TSO. Iedereen kent het zogenoemde watervalstelsel. Leerlingen die veranderen van ASO naar TSO moeten ook meestal van school veranderen. In een domeinschool ligt dat anders. Zoals in Visitatie Mariakerke, een domeinschool 'economie en organisatie'. "Wij focussen op de talenten en competenties van jongeren en maken school voor alle leerlingen die interesse tonen voor economie en organisatie", vertelt leerkracht Ward Haerens.

Volwassen asielzoekers met een hoge kans op erkenning die lijden onder een ernstige psychiatrische problematiek kunnen in P.C. Sint-Alexius in Grimbergen terecht. Ze krijgen de nodige zorg door een team bestaande uit een psychiater, psycholoog, maatschappelijke assistent, casemanager/tolk, verpleegkundige en ervaringsdeskundige. Het doel is een maximale integratie in de maatschappij.

Innovatie en expertise

exPe/tise

INNOVATIE

Weerwerk en De Winning in Lummen schrijven mee aan het verhaal van De Restjesfabriek. Het vernieuwende project maakt voeding uit resten of nevenstromen uit de land- of tuinbouw. We werken daarvoor samen met Komosie en Hogeschool Vives Biotechniek.

VIJF BOEKEN

DEKEN
boeken
boeken

We bieden aangepaste zorg voor mensen met een interneringsstatuut. België is meermaals veroordeeld omdat die doelgroep in gevangnissen verbleef, zonder gepaste zorg of begeleiding. Met afdelingen die specifiek voor die doelgroep ingericht zijn, zoals in P.C. Sint-Jan-Baptist in Zelzate of U.P.C. Sint-Kamillus in Bierbeek wordt die ontbrekende schakel in de forensische psychiatrie ingevuld.

Het team Zorg24 bundelt de krachten om ouderen in de regio Tienen-Hoegaarden zo lang mogelijk comfortabel thuis te laten blijven en een opname in een woonzorgcentrum uit te stellen. Ze werken daarvoor heel nauw samen met alle regionale partners in de thuiszorg en halen de bestaande structuren overhoop om de ouderen zorg-op-maat te geven. Zorg24 is een initiatief van onder meer Alexianen Zorggroep Tienen.

IK LEES
ik lees

identiteit

Zorgverleners zijn koffiedrinkers.

Het is een groot cliché, maar zoals alle clichés bevat het veel waarheid. Ook op de centrale diensten wordt 2 keer per dag koffiepauze gehouden. In de personeelsrefter, aan 3 lange tafels: iedereen schuift er gewoon aan. Ze zitten elke keer tegenover een andere collega, jong of oud, CEO of vrijwilliger. “Het zijn rustpauzes in een drukke werkdag”, vertelt gedelegeerd bestuurder Koen Oosterlinck. “De nadruk ligt er op het gezellig samenzijn. Iets waarmee we koffie steevast associëren.”

De Belgische Broeders van Liefde brengen het magazine ‘Still’ uit. Een buitenbeentje onder de bladen, want het verschijnt slechts halfjaarlijks en focust op verstillings, verbinding en engagement in de samenleving. “Het is absoluut geen magazine over onszelf. Integendeel”, legt broeder Luc Lemmens uit. “Still zoekt vanuit een open houding en via persoonlijke beleving hoe mensen vandaag tot vormen van verstillings, engagement en verbinding komen. Of dat nu een bekende Vlaming, een kunstenaar, een religieus of een bedrijfsleider is. We willen mensen zo inspireren rond de thema’s die altijd al centraal staan in het leven van mij en mijn medebroeders.”

Inspiratie en identiteit

“Bezieling is voor mij gewoon een kwestie van doen. Wie zich doelen stelt en die probeert te realiseren, verhoogt de kansen op een bezielde leven. Hoe groots of eenvoudig het ook is, bezieling is voor iedere mens van groot belang voor de fysieke, emotionele, mentale en spirituele gezondheid. Het is de innerlijke drijfveer die het leven waarde en glans geeft.” – Br. Luc Lemmens

Het project Classics for Specials van O.C. Ebergiste kaapt in 2018 de publieksprijs weg op ‘Zorgverhaal van het jaar’ van het Rode Kruis. Classics for Specials is het resultaat van een samenwerking met de Stedelijke Academie voor Muziek, Woord en Dans in Deinze. Het hoogtepunt is een jaarlijks muziekfeest waarbij meer dan 250 enthousiaste luisteraars (die ook actief mee beleven en musiceren) genieten van symfonische muziek.

Elk jaar wordt er opnieuw naartoe geleefd: vakantie! Hele leefgroepen en afdelingen verhuizen dan een paar dagen naar zee, naar het bos, naar het platteland. Voor de begeleiders van volwassenen met een ernstig of diep verstandelijke beperking en vaak zware motorische problemen is dat niet evident. De vakantie is een grote logistieke opdracht, waarbij tilliften, douchebrancards, mixers en bedden mee verhuurd moeten worden. Maar het is telkens opnieuw een week waarin alles kan, waarin de begeleiders zich tot het uiterste inzetten en waarin het ene hartverwarmende moment het andere opvolgt.

Still

INGERRINDING ENGAGEMENT

onderwerpen

Ijsroomman - Het g...
 ijsroomman. Da heb ik altijd
 Hij kwam steeds in de namiddag
 deren hun middagslaapje de
 me dan af of die man dat
 niet moe kon...
 duun...
 de k...
 dan het de vis...
 wa...
 ze...
 Z...

In het kader van Gezinsleren nodigt de kleuterschool Sint-Michel in Leopoldsburg de ouders uit om samen te ontdekken hoe ze het leerproces van hun kind kunnen ondersteunen. Ze krijgen les rond thema's zoals voorbereidend rekenen of lezen, het nut van gezelschapsspelletjes of bewegingsopvoeding en voeren enkele opdrachten uit met hun kind.

In kinderdagverblijf Woluland in Brussel beseffen ze maar al te goed dat niet alle ouders het Nederlands even machtig zijn. En dus werd er gezocht naar een oplossing. De medewerkers lieten zich begeleiden door het Huis van het Nederlands en een taalcoach. "We ontwikkelden een taalbeleid met evenwicht tussen respect voor de thuistaal van elk kind, de maximale toekomstkansen van elk kind en het Nederlandstalig karakter van het kinderdagverblijf", vertelt directeur Viviane Lauwens. Het resultaat? Eenvoudig Nederlands zonder aan inhoud in te boeten.

Elke tewerkstelling binnen de werkplaatsen van Weerwerk start met een onderhandeling. Onderwerp van gesprek? Geen loon of arbeidsvoorwaarden, maar het maken van een goede match tussen het persoonlijk ontwikkeldoel en de mogelijkheden en beperkingen van de werkplaats. "We willen onze mensen de kans geven te groeien naar een duurzame tewerkstelling", vertelt Guido Maertens. Het gaat erom opnieuw te leren kiezen en gegronde beslissingen te nemen om zo een job te vinden die écht past.

Kansen en mogelijkheden

Inclusief onderwijs heeft heel wat voeten in de aarde. Het is misschien net dat tikkeltje gemakkelijker als scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs binnen 1 groep de koppen bijeen kunnen steken. Heel wat scholen namen de afgelopen jaren initiatieven. De school voor secundair buitengewoon onderwijs Sint-Ferdinand in Lummen biedt vandaag een opleiding aan binnen de muren van de Sint-Michielschool in Leopoldsburg en van het Technisch Heilig Hart Instituut in Tessenderlo. De basisscholen voor buitengewoon onderwijs Sint-Rafaël en Kristus Koning organiseren in Brecht een klasje in de school Maria Middelares. En het vroegere VIBSO Leiland is volledig geïntegreerd in de secundaire school Emmaüs in Aalter.

TECH

Vliegtuig - Het geluid is hard en doet me denken aan ongelukken. Maria 10 43

Onder het toezien oog van hoofdbegeleider Michel Rogissart kunnen de kinderen in orthopedagogisch centrum Sint-Idesbald in Roeselare klimmen, klauteren en ravotten.

RAF DE RYCKE & PAUL GEMMEL

“HET ONDERWIJS- EN ZORGLANDSCHAP ZAL OP RELATIEF KORTE TERMIJN EEN METAMORFOSE ONDERGAAN”

Netwerken. Het is bijna een mode-woord. Maar waarom moeten we eigenlijk netwerken?

Raf De Rycke: “Er zijn heel veel redenen om netwerken te vormen. Het gezamenlijk inzetten van kennis, ervaring en middelen maakt het mogelijk de kwaliteit te verbeteren, de efficiëntie en de effectiviteit te verhogen, de continuïteit te verzekeren of het innovatief vermogen te stimuleren. Soms worden netwerken ook verplicht door de overheid of zijn ze het gevolg van andere dwingende omstandigheden zoals een slechte financiële situatie of onvoldoende capaciteit. Het merendeel van onze scholen en voorzieningen werkt niet alleen onderling samen, maar maakt ook deel uit van samenwerkingsverbanden met partners buiten onze organisatie. De slaagkansen van een goede werking zijn meestal groter wanneer de netwerken op een vrijwillige basis ontstaan. Goede leiders streven naar een waardencreatie voor de cliënten (leerlingen, patiënten, bewoners,...) buiten de dwingende overheidswet- en regelgeving. Aan de andere kant is een beetje overheidsdruk in combinatie met financiële stimuli wel nodig om iets in beweging te brengen.”

De maatschappij verandert razendsnel. Netwerken kunnen daar misschien een antwoord op bieden?

Paul Gemmel: “De maatschappelijke context is inderdaad veranderd. De cliënt heeft een steeds luidere stem in welke zorg hij krijgt en hoe die georganiseerd is. De zorg wordt vraaggestuurd en de organisaties en zorgverstrekkers doen aan co-productie en co-creatie om de zorgvraager te bedienen. We kunnen ook niet ontkennen dat de financiële druk op social profitorganisaties groter wordt. In vele social profitsectoren is schaalvergroting onvermijdelijk om financieel te overleven. Maar de eerste reden zou toch moeten zijn dat netwerken toelaten om cliënten met een bepaalde vraag beter te bedienen.”

Raf De Rycke: “We mogen ook niet vergeten dat heel wat netwerken ontstaan door veranderende visies op onderwijs en zorg. Alles wordt complexer en verandert zeer snel. Ik gebruik daarvoor de term racoplex omgeving (*samenvoeging van ‘rapid’, ‘cooperation’ en ‘complex’, nvdr*). Door het gezamenlijk inzetten van bijvoorbeeld medewerkers, infrastructuur en financiële middelen en door kennis en er-

varing te delen, kan veel efficiënter en effectiever ingespeeld worden op veranderingen, in tijden van budgettaire schaarste en een zich geleidelijk aan terugtrekkende overheid. We creëren niet alleen een meerwaarde voor de cliënt, maar ook voor de samenleving.”

Hoe begin je als organisatie, school, voorziening of bedrijf aan een netwerk?

Paul Gemmel: “Hoe je er aan begint, hangt sterk af van wat de aanleiding is van het netwerk. Is het een vrijwillig of opgelegd netwerk? Bij een vrijwillige samenwerking lijkt het mij opportuun dat de samenwerking geleidelijk aan uitgebouwd wordt. Er moet tijd genomen worden voor een snuffelfase.”

Raf De Rycke: “Belangrijk is dat een aantal algemene principes voor ogen wordt gehouden om het proces optimaal te laten verlopen en zoveel mogelijk slaagkansen te geven. Wijs bijvoorbeeld mensen aan met voldoende autoriteit en geef hen een formeel mandaat, besteed aandacht aan kansrijke domeinen waar op korte termijn een betere afstemming kan worden verkregen en wacht niet op een volledig en perfect afgewerkt concept, formuleer gezamenlijke en ambitieuze doelstellingen en breid later de samenwerking stapsgewijs uit, zet de afspraken over het traject op papier, maak de structuur van de samenwerking niet zwaarder dan strikt noodzakelijk en communiceer, communiceer, communiceer op diverse niveaus om tijdig weerstanden te ontdekken en onduidelijkheden te voorkomen. Cruciaal is dat het streven naar gelijkwaardigheid tussen de partners de passie voor autonomie overtreft.”

Paul Gemmel: “Inderdaad. Aangezien elke samenwerking in het kader van een netwerk veranderingen met zich mee brengt, is het uitermate belangrijk om die samenwerkingen goed uit te leggen en te kaderen voor alle medewerkers en het ruimer publiek, inclusief cliënten. Een goede communicatie over het hoe en waarom is extreem belangrijk. Het beschikken over een duidelijke identiteit is trouwens een sterke troef om de leidinggevenden te ondersteunen in hun communicatie.”

Is het niet zo dat men vaak denkt in een netwerk te zitten, terwijl het eigenlijk gewoon om een samenwerking gaat?

Paul Gemmel: “Dat klopt. Met ‘netwerk’ bedoelen we een groep van minimaal drie organisaties die verbonden zijn om naast de eigen doelstellingen ook de gezamenlijke doelstelling van het netwerk te realiseren. De verbondenheid van de organisaties kan heel los of heel strak zijn. 2 organisaties die samenwerken zullen we niet bestempelen als een netwerk. Een netwerk impliceert daarentegen steeds het creëren van een bepaald officieel of officieus orgaan dat het netwerk coördineert of stuurt. Als de band tussen organisaties heel los is en de gemeenschappelijke doelstelling veeleer vaag is, zullen we

“Ik geloof niet dat Broeders van Liefde een heterogeen verspreid netwerk zal worden, tenzij de overheid zodanig intervenueert dat de groep wordt uiteen getrokken”

Paul Gemmel

niet over een netwerk spreken. Anderzijds, als het verband heel strak wordt en er enkel gemeenschappelijke doelstellingen zijn, is het misschien ook niet meer goed om over netwerken te spreken. Een fusie van organisaties is namelijk geen netwerk.”

En wat is Broeders van Liefde precies? 1 organisatie, 1 netwerk of nog iets anders?

Paul Gemmel: “Je zou kunnen stellen dat Broeders van Liefde zich al in het stadium van een geïntegreerd netwerk bevindt. In die evolutie grijpt vaak ook een gezonde discussie plaats over de vraag op welk niveau welke besluitvorming moet gebeuren. In het bedrijfsleven benoemt men een dergelijk sterk geïntegreerd netwerk vaak als een holding. De vraag kan gesteld worden of een holding nog als een ‘netwerk’ moet bestempeld worden of meer als een ééngemaakte organisatie of systeem. Ik zou zelf spreken over een geïntegreerd systeem.”

Raf De Rycke: “Inderdaad. Eigenlijk zijn we veeleer een onderwijs-, welzijn- en zorgsysteem, maar dat is een vrij lange naam en ook een minder bekend begrip. Op het vlak van efficiëntie scoren die systemen trouwens beter dan netwerken. Uiteraard kunnen netwerken na een meanderend parcours evolueren naar systemen.”

Broeders van Liefde staat soms bekend als een organisatie die zich wat afsluit en zijn eigen koers vaart. Belemmert dat sommige samenwerkingen?

Raf De Rycke: “Onze organisatie schrikt potentiële externe partners wel eens af. Dat heeft te maken met de spijtige, foutieve perceptie van een sterk uitgesproken centralistische aansturing en bepaalde vooroordelen. Einstein zei ooit dat het ge-

makkelijker is een atoom te splitsen dan vooroordelen weg te werken. Bij nadere kennismaking verandert die perceptie vrij snel en is men verwonderd hoe groot de vrijheid in verbondenheid wel is.”

Paul Gemmel: “Broeders van Liefde is natuurlijk wel een grote organisatie met een sterke identiteit en een eigen koers. Het is niet raar dat dat voor kleinere organisaties die Broeders van Liefde niet echt kennen, bedreigend kan overkomen. Als een aantal scholen wil of moet samenwerken in een netwerk, dan weten de partnerscholen dat ze niet enkel te maken krijgen met een bestuur op schoolniveau, maar met een overkoepelend bestuur dat ook de belangen van andere sectoren zoals geestelijke gezondheidszorg of welzijn verdeelt. Je gaat met andere woorden niet alleen een relatie aan met een bepaald lid van de familie, maar met de hele familie, wat kan gepercipieerd worden als complex. Anderzijds kan Broeders Van Liefde haar jarenlange ervaring om als een groot, overkoepelend, geïntegreerd systeem met een duidelijke identiteit te werken als sterkte aanwenden. Andere organisaties die willen samenwerken weten eigenlijk heel goed wat ze kunnen verwachten en kunnen positief kiezen voor een samenwerking of netwerk met het project en de identiteit van Broeders van Liefde.”

Raf De Rycke: “Dat klopt. De laatste jaren moedigen we niet alleen samenwerking tussen de eigen scholen en voorzieningen sterk aan, maar ook netwerken met externe partners en organisaties. Voor ons is het doel altijd dat het netwerk waar we deel van uitmaken, een niveau van onderwijs en zorg organiseert dat geen van de afzonderlijke organisaties of scholen en voorzieningen alleen kunnen realiseren. Cruciaal daarvoor

is het verbinden en delen van informatie, kennis, ervaring, middelen en activiteiten. Kijk, we zetten enorm in op een goede interne samenwerking tussen onze eigen scholen en voorzieningen, zowel sectoraal als intersectoraal. Waarom zouden we de samenwerking dan ook niet verder extern doortrekken als daardoor een meerwaarde kan ontstaan voor de cliënt?”

Andere organisaties zijn misschien bang om hun identiteit te verliezen als ze met Broeders van Liefde samenwerken. Is die angst wederzijds?

Raf De Rycke: “Ik zou het geen angst noemen, maar veeleer iets waar we aandacht voor moeten hebben. In onze visietekst inspiratiebeleid 2015-2018 met als titel ‘Verdiepen wie we zijn’ gaat bijzondere aandacht uit naar het eigen waardegericht en christelijk geïnspireerd karakter in samenwerkingen en netwerkvorming. De zorg voor bezieling en inspiratie mag niet ontbreken in de netwerken die we aangaan, zo niet zal ons eigen identiteitsbeleid stilaan wegwijnen ten koste van een nieuwe identiteit die mogelijk niet meer spoort met ons eigen identiteitsbeleid. We moeten voorkomen dat onze rijke spirituele grondhouding verloren zou gaan door de vorming van netwerken.”

Paul Gemmel: “Angst is een slechte raadgever en ze is ook niet nodig. Netwerken zie ik als vriendschappen waarbij elk persoon zijn of haar identiteit in een vriendschapsrelatie kan behouden. Anderzijds voelen we wel aan dat naarmate de vriendschapsrelatie evolueert naar een verlovingsrelatie of een huwelijk, we steeds meer geconfronteerd worden met de verschillen in identiteit. Als organisaties een fusie aangaan, ‘huwen’, blijkt precies dat het niet eenvoudig is om organi-

“Broeders van Liefde heeft niet alleen pionierswerk op het palmares staan in onderwijs en zorg op inhoudelijk vlak, maar ook op organisatorisch vlak”

Raf De Rycke

saties met verschillende identiteit te integreren.”

Zijn er nog andere valkuilen bij het vormen van een netwerk?

Raf De Rycke: “Een van de grootste valkuilen bestaat erin een netwerk te zien als een doel op zich in plaats van als een middel. Een netwerk kan uitmonden in een monopoliepositie met het risico dat een innovatieve en competitieve mentaliteit afbrokkelt. Het is niet denkbeeldig dat een netwerk een soort grijze muis of eenheidsworst wordt, waar geen enkel onderdeel zich nog echt verantwoordelijk voor voelt. Een veel te complexe structuur is een andere mogelijke valkuil. Netwerken kunnen ook de vorm aannemen van nieuwe silo's of van nieuwe schotten, terwijl

een van de doelstellingen er juist in bestaat de schotten tussen de partners weg te werken. Voorts kunnen de initiële efficiëntiewinsten en de verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening omslaan in stijgende kosten en afnemende kwaliteit. Vanaf een bepaalde schaalgrootte doet zich dat risico voor.”

WIE IS RAF DE RYCKE?

Raf De Rycke oefende tal van functies uit bij Broeders van Liefde en is vandaag voorzitter van de raad van bestuur. Daarnaast bekleedt hij nog verschillende bestuursmandaten in de social profitsector. De koning verleende hem de adellijke titel van ridder.

Paul Gemmel: “Volgens mij zijn netwerken vaak tijdelijke structuren die uiteindelijk uitmonden in meer geïntegreerde systemen. Dat komt vooral door de complexiteit van het aansturen en beheren van netwerken. Je mag niet vergeten dat organisaties vandaag functioneren in een zeer woelige zee. De vraag die we ons moet stellen is of het in zo'n woelige zee beter is om met 1 groot schip te varen of met een vloot van kleinere schepen of een andere variant. Je kan je voorstellen dat het niet gemakkelijk is om in zo'n woelige zee de kleine schepen samen te houden. Dat zal heel veel inspanning en tijd vergen van de leidinggevenden van de verschillende schepen en bovendien een totaal andere leiderschapstijl vereisen. Daarom zal er altijd een

“We hebben leiders nodig die enerzijds een eigen toets kunnen en durven geven aan hun eigen school of voorziening, maar anderzijds staan voor het groter project van Broeders van Liefde”

Paul Gemmel

natuurlijke tendens zijn om vastere verbindingen te maken tussen de kleine schepen in de hoop ze samen te houden. Zo ontstaat dan een geïntegreerd systeem. De kunst is om niet te evolueren naar één zeer groot schip, maar flexibele verbanden te leggen tussen de kleine schepen onderling waarbij elk schip nog een zekere autonomie heeft. Dat is een soort van vloot van schepen dat we niet kennen, terwijl het ééngemaakt groot schip wel bekend is.”

Welk soort leiders hebben we nodig op het schip?

Paul Gemmel: “We hebben tweehandige leiders nodig, leiders die kunnen omgaan met onzekerheid en verandering, maar ook leiders die zich inschrijven in het groter geheel van Broeders van Liefde. Leiders die enerzijds een eigen toets kunnen en durven geven aan hun eigen school of voorziening, maar anderzijds staan voor het groter project van Broeders van Liefde. Dat groter geheel moet dan de stabiliserende factor zijn. Zij moet zorgen voor flexibele verbanden tussen scholen en voorzieningen om als 1 organisatie in de woelige zee te kunnen varen, maar anderzijds moet ze aan de vloot voldoende ruimte geven om een eigen lokale koers te varen.”

Hoe ziet onze organisatie eruit binnen 20 jaar? Kunnen we dan nog van een homogene organisatie spreken of van een heterogeen verspreid netwerk?

Raf De Rycke: “Ik denk dat op relatief korte termijn zowel het onderwijs als het zorglandschap een metamorfose zullen ondergaan. De netwerken die zich stilaan aan het vormen zijn, kennen vandaag nog een vrijblijvend en experimenteel karakter. Veel van die netwerken starten op functionele basis, maar zullen via een organisch groeiproces uitgroeien tot meer structurele netwerken of zelfs tot nieuwe systemen van onderwijs en zorg. We moeten nog een steile leercurve doorlopen. Een grote graad van uniformiteit of homogeniteit verwacht ik niet, maar wel een mozaïek van netwerkvormen al naargelang de (sub)sector, de regio of de fase van de levenscyclus waarin de organisatie zich bevindt.”

Paul Gemmel: “Ik geloof niet dat Broeders van Liefde een heterogeen verspreid netwerk zal worden, tenzij de overheid zodanig intervenueert dat de groep wordt uiteen getrokken.”

Broeders van Liefde is altijd een geheel van verschillende scholen en voorzieningen geweest. Zijn wij pionier op vlak van netwerken?

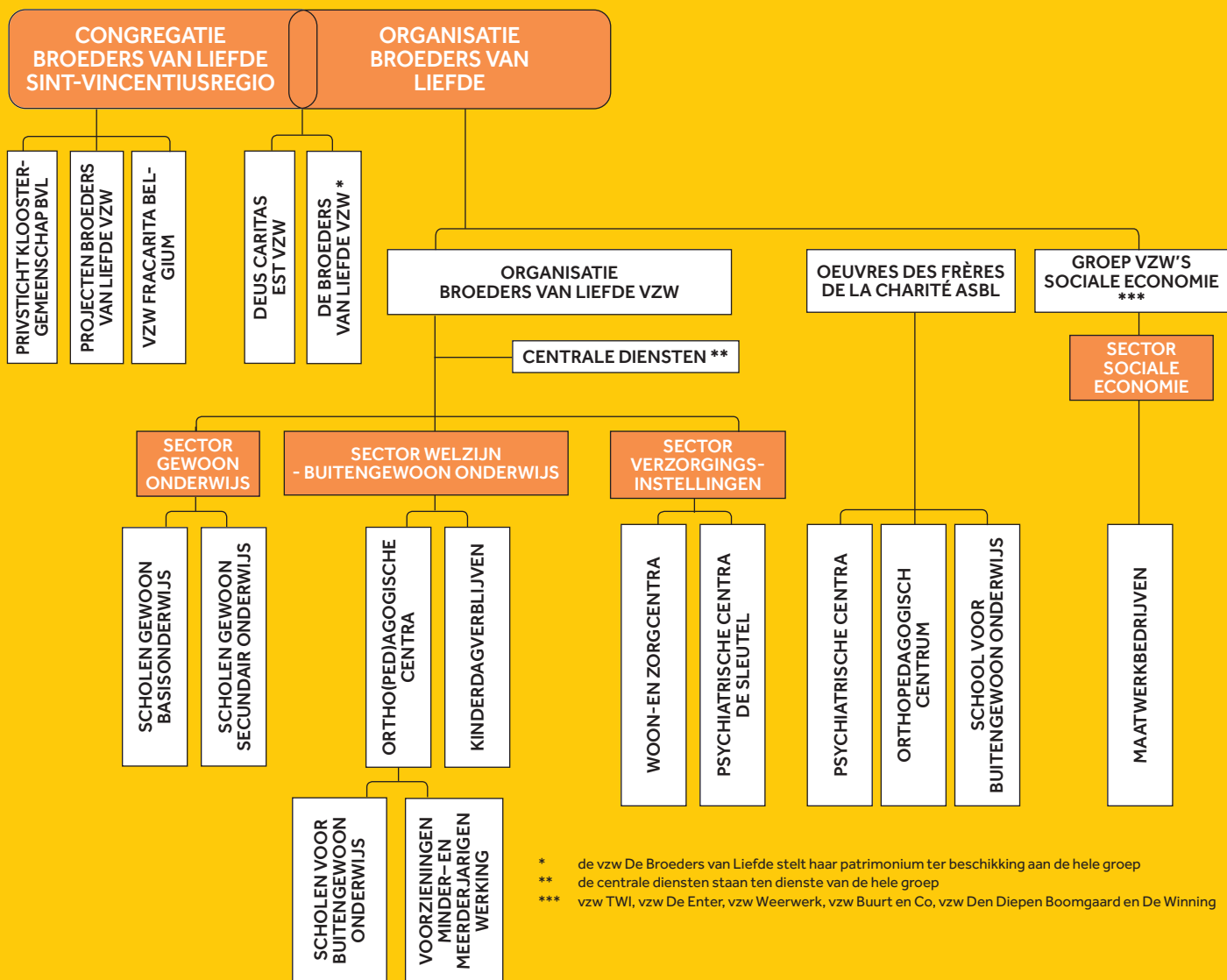
Raf De Rycke: “De term pionier is zeker terecht. Broeders van Liefde heeft niet alleen pionierswerk op het palmares staan in onderwijs en zorg op inhoudelijk vlak, maar ook op organisatorisch vlak. Overleg, intervisie en samenwerking binnen de (sub)sectoren maken deel uit van onze organisatiecultuur en zijn de laatste jaren doorgetrokken naar een meer uitgesproken beleidsopatie op intersectoraal niveau. Eigenlijk kunnen we, zonder ons daarom chauvinistisch op te stellen, zeggen dat Broeders van Liefde avant la lettre een netwerkbeleid steeds hoog in het vaandel hebben gedragen. Onze stichter, kanunnik Petrus Jozef Triest, heeft ook op organisatorisch vlak een grote steen in de rivier verplaatst en kan ons vandaag aldus nog steeds inspireren om het gedachtegoed van samenwerking verder toe te passen.”

WIE IS PAUL GEMMEL?

Paul Gemmel is lid van de raad van bestuur van Broeders van Liefde. Hij is professor aan de faculteit Economie en Bedrijfskunde Universiteit Gent en Senior Fellow van de Vlerick Leuven-Gent Management School.

ORGANISATIESTRUCTUUR

GROEP BROEDERS VAN LIEFDE BELGIË

* de vzw De Broeders van Liefde stelt haar patrimonium ter beschikking aan de hele groep

** de centrale diensten staan ten dienste van de hele groep

*** vzw TWI, vzw De Enter, vzw Weerwerk, vzw Buurt en Co, vzw Den Diepen Boomgaard en De Winning

GUIDO

“ALS CHRISTEN HERKENNEN WE DE MEDEMENS FUNDAMENTEEL ALS NAASTE. Als een broeder voor wie we alleen het beste kunnen voorhebben. Het is boeiend en dynamiserend om af en toe bij dat morele appèl stil te staan. Het maakt dat ik als zorgverlener nog beter te weten kom wat het betekent om het goede te doen. Hier krijgt Quality Time haast onbegrensd de voorrang op Money Time.”

Guido De Geyter is afdelingshoofd in het P.C. Dr. Guislain in Gent, op een crisis- en opname-unit voor mensen met een psychose. Als lid van de Begeleidingscommissie Ethiek Geestelijke Gezondheidszorg Broeders van Liefde laat hij zich bezielen door wat er gebeurt op de werkvloer en denkt hij mee na over controversiële onderwerpen of individuele casussen in de zorg waarop medewerkers botsen.

SANDY

“OVERLIJDENS KUNNEN HEEL EMOTIONEEL ZIJN. Maar ook personen met wie ik een goede band heb, kunnen best wat los maken. Ooit verbleef hier bijvoorbeeld een mevrouw die geen familie meer had en terminaal ziek was. Als verpleegster probeerde ik om haar pijn zoveel mogelijk te verlichten. Vlak voor ze stierf, pakte ik haar vast om te zeggen dat ik haar graag zag. Ik voelde dat ze dat begreep. Zo’n momenten raken mij. Het is niet makkelijk om dat thuis gewoon los te laten en eigenlijk wil ik dat ook niet.”

Sandy Van den Abbeele werkt als verpleegkundige in woonzorgcentrum Mariatroon in Dendermonde. Door de kleine dingen met overgave te doen, wordt het leven van haar bewoners rijker en is zij bezield aan de slag.

MYRIAM

“IK HOU VAN MIJN BEWONERS. Ik probeer in te spelen op hun verlangens en gevoelens en stel me in hun plaats. Ik heb bijvoorbeeld graag dat mijn koffie warm is en ik beeld me in dat zij dat ook fijn vinden. Daarom zorg ik ervoor dat hun koffietje heet is als ik het klaarmaak. Die kleine dingen maken het leven van de bewoners mooier en mijn job waardevoller.”

Myriam Goffin werkt in orthopedagogisch centrum Saint-Lambert in Bonneville. Kwaliteit geven aan het leven van bewoners is voor haar zorgen dat haar mensen warme koffie krijgen in plaats van lauwe.

IRIS

“IK WIL DE OGEN VAN MIJN LEERLINGEN OPEN TREKKEN. Ze zijn allemaal meter of peter van vluchtelingen die hier op onze campus les volgen. Samen gaan ze op weg. Fruitspiezen maken, pictionary spelen, kubg gooien, speeddaten, samen lunchen. Een jongen uit Ghana vertelde hoe blij hij is dat hij hier geen stokslagen moet ondergaan. Dat is aangrijpend. Hoe meer verhalen ik hoor, hoe gemotiveerder ik word om voort te doen. Een goeie job, een diploma, een gezin, ijsjes of voetbal: hun achtergronden zijn verschillend, maar hun verlangens gelijk. We moeten elkaar leren kennen en onszelf herkennen in de ander. Integratie is geen vingerknip. Het is een empathisch proces.”

Iris is leerkracht cultuur- en gedragswetenschappen in het Sint-Victorinstituut in Turnhout. Haar rol als leerkracht is voor haar meer dan kennis over brengen. Ze wil op een bezield manier dat haar leerlingen als mens stilstaan bij de ander, die anders is, maar toch in de eerste plaats gewoon een mens zoals jij en ik.

ORTHO(PED)AGOGISCHE ZORG

WELZIJN - BUITENGEWOON ONDERWIJS

ORTHO-AGOGISCH CENTRUM CIRKANT // AARTRIJKE
ORTHOPEDEAGOGISCH CENTRUM HUIZE TERLOO // BELLINGEN
CENTRE ORTHO-AGOGIQUE SAINT-LAMBERT // BONNEVILLE
CENTRE SAINT-LAMBERT // BONNEVILLE
ECOLE PROF. SEC. INFÉRIEURE ST-LAMBERT // BONNEVILLE
ORTHO-AGOGISCH CENTRUM CLARA FEY // BRECHT
MFC CLARA FEY // BRECHT
VZA CLARA FEY // BRECHT
BUBAO SINT-RAFAËL // BRECHT
BUBAO KRISTUS KONING // BRECHT
BUSO KRISTUS KONING // BRECHT
KONINKLIJK ORTHOPEDAGOGISCH INSTITUUT WOLUWE // BRUSSEL
MFC KONINKLIJK INSTITUUT WOLUWE // BRUSSEL
BUBAO KONINKLIJK INSTITUUT WOLUWE // BRUSSEL
BUSO KONINKLIJK INSTITUUT WOLUWE // BRUSSEL
BUSO GANSPOEL // HULDENBERG
ORTHOPEDEAGOGISCH CENTRUM STYRKA // GENT
MFC STYRKA // GENT
BULO STYRKA // GENT
BUSO STYRKA // GENT
BUSO STYRKA SCHOOL AAN DE WATERKANT // GENT
OOOC DE TWIJG // GENT
KONINKLIJK ORTHO-AGOGISCH CENTRUM SINT-GREGORIUS
// GENTBRUGGE
MFC SINT-GREGORIUS // GENTBRUGGE
VZA DE BEWEGING // GIJZENZELE
BUBAO SINT-GREGORIUS // GENTBRUGGE
BUSO SINT-GREGORIUS // GENTBRUGGE
ORTHO-AGOGISCH CENTRUM SINT-JAN DE DEO // HANDZAME
ORTHO-AGOGISCH CENTRUM HET ROERHUIS // LEUVEN
ORTHO-AGOGISCH CENTRUM SINT-FERDINAND // LUMMEN
MFC SINT-FERDINAND // LUMMEN
VZA SINT-FERDINAND // LUMMEN
DE BLINKER // LUMMEN
SECUNDAIRE SCHOLEN SINT-FERDINAND // LUMMEN
ORTHO-AGOGISCH CENTRUM SINT-IDESBALD
MFC SINT-IDESBALD // ROESELARE
VZA SINT-IDESBALD // ROESELARE
BUBAO SINT-IDESBALD // ROESELARE
BUSO SINT-IDESBALD // ROESELARE
OOOC DE LUWTE // SLYPSKAPELLE
ORTHO-AGOGISCH CENTRUM EBERGISTE // VURSTE
BUBAO DE REGENBOOG // KESSEL
BUSO DE REGENBOOG // LIER
BUSO ZIEKENHUISCHOOL DE RADAR // SINT-TRUIDEN-TIENEN

KINDERDAGVERBLIJVEN

KINDERDAGVERBLIJF ZWALMNESTJE // BRAKEL
KINDERDAGVERBLIJF WOLULAND // BRUSSEL
KINDERDAGVERBLIJF KINDERVREUGD // WACHTEBEKE

GEWOON ONDERWIJS

CLUSTER AALTER

BAO EMMAÛS
BAO EMMAÛS
BAO SINT-FRANCISCUS
BAO SINT-MEDARDUS
BAO SINT-PAULUS HANSBEKE
BAO SINT-VINCENTIUS
BAO SINT-GEROLF
BAO TABOR-SCHOLEN
SO EMMAÛS

CLUSTER BRAKEL/LIERDE

BAO SINT-AUGUSTINUS
KLEUTERSCHOOL VALKENBERG
BAO DE KEI
SO VISO COR MARIAE

CLUSTER GENT

BAO SINT-PAULUS DE WONDERBOOM
BAO SINT-PAULUS OTTERGEMSESTEENWEG
BAO SINT-PAULUS SMIDSESTRAAT
BAO SINT-PAULUS SINT-DENIJS-WESTREM
BAO SINT-PAULUS DRONGEN
BAO DON BOSCO BAARLE / DE BERENBOOT
BAO DE VUURTOREN
BAO MARIAVREUGDE
SO SINT-PAULUS
SO VISITATIE
SO BENEDICTUSPOORT
SINT-PAULUSINTERNAAT

CLUSTER LEOPOLDSBURG/TESENDERLO

BAO SINT-MICHIEL
LAGERE SCHOOL HARTELU(S)T
KLEUTERSCHOOL SCHOOT
SO SINT-MICHIEL
SO PIUS X
SO TECHNISCH HEILIG-HARTINSTITUUT

CLUSTER MERKSEM/SINT-JOB

BAO SINT-EDUARDUS
BAO MARIA MIDDELARES
SO SINT-EDUARDUSINSTITUUT

CLUSTER TURNHOUT

BAO SINT-VICTOR
SO SINT-VICTORINSTITUUT
SINT-VICTORINTERNAAT

CLUSTER ZELZATE/WACHTEBEKE

BAO SINT-LAURENS WACHTEBEKE / OVERSLAG
BAO SINT-LAURENS ASSENEDESTEEENWEG
BAO SINT-LAURENS PATRONAGESTRAAT
SO SINT-LAURENSSCHOLEN
SINT-LAURENSINTERNAAT

SOCIALE ECONOMIE

VZW DE ENTER // BRECHT
 VZW WEERWERK // GENT, ROESELARE & ANTWERPEN
 DE WINNING // LUMMEN
 VZW TWI // WOLUWE
 VZW DEN DIEPEN BOOMGAARD // GRIMBERGEN

VERZORGINGSINSTELLINGEN

GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG

PC SINT-AMANDUS // BEERNEM
 ZORGGROEP SINT-KAMILLUS // BIERBEEK
 ZORGGROEP MULTIVERSUM // BOECHOUT-MORTSEL
 CP SAINT-MARTIN // DAVE
 PC DR. GUISLAIN // GENT
 CENTRA VOOR DRUGHULPVERLENING
 EN PREVENTIE DE SLEUTEL
 // GENT, ANTWERPEN, MECHELEN, BRUGGE
 PC SINT-ALEXIUS // GRIMBERGEN
 PC ARIADNE // LEDE
 CP SAINT-BERNARD // MANAGE
 ALEXIANEN ZORGGROEP // TIENEN
 PC SINT-JAN-BAPTIST // ZELZATE
 PC ASSTER // SINT-TRUIDEN

OUDERENZORG

WOON- EN ZORGCENTRUM MARIATROON
 // DENDERMONDE
 WOON- EN ZORGCENTRUM ST.-ALEXIUS
 // TIENEN
 WOON- EN ZORGCENTRUM HUIZE NAZARETH
 // TIENEN
 WOON- EN ZORGCENTRUM PARK PASSIONISTEN
 // TIENEN
 WOON- EN ZORGCENTRUM SINT-JAN // ZELZATE

CONGREGATIONELE INITIATIEVEN

ARMOEDEBESTRIJDING

HUIZE TRIEST- GEMEENSCHAPSHUIS TABOR
 // GENT
 LES SAUVERDIAS // JAMBES

VERSTILLING, VERDIEPING, VERBINDING

MENAS // SINT-MARIA-AALTER

NGO

VZW FRACARITA BELGIUM

LABEL

Waarom denk jij als je het woord ‘accreditatie’ hoort? Misschien aan regeltjes. Misschien aan kleine lettertjes, ambtenarij of bureaucratie. En misschien helemaal aan niets. Toegegeven, echt sexy klinkt ‘accreditatie’ niet. Maar dat hoeft ook niet.

‘Ja!’, zeggen wij allemaal als er iemand vraagt of ons ziekenhuis goed bezig is. Maar dat antwoord van de daken schreeuwen, volstaat niet. Tegenwoordig wil men feiten, data en bewijzen. Ziedaar, één van de redenen waarom meer en meer ziekenhuizen inzetten op accreditatie. Het eindpunt? Een externe, onafhankelijke organisatie die op basis van een aantal criteria beoordeelt in welke mate ziekenhuizen kwaliteitsvolle en veilige zorg aanbieden. De goede leerlingen krijgen daarna een label voor een beperkt aantal jaren. ‘Eindelijk, erkenning’ of ‘Hoera, een kwaliteitslabel’, denk je misschien. Dat mag, maar ik denk iets anders. Als ziekenhuis of afdeling een ‘kwaliteitslabel’ behalen is fijn, maar het mag geen doel op zich zijn. Ons doel is om met iedereen samen de beste

zorg te bieden aan de patiënt. Een accreditatietraject is in de weg daar naartoe slechts één van de hulpmiddelen. Het is een middel om ons werk in vraag te stellen, dingen te structureren en in gesprek te gaan. Het is een tool om blinde vlekken in onze organisatie te ontdekken en open te staan voor reflectie. Het is onze deuren dŕven opengooien voor kritische buitenstaanders. Het gaat – boven alles – om de wil, goesting en ambitie om kwaliteitswerk te leveren, ieder vanuit zijn eigen rol of functie, en altijd deskundig én zorgzaam.

De keuze voor een accreditatietraject is dus een stap die we willen, maar niet moeten nemen. Laat dit alsjeblieft geen eindpunt zijn. Er is geen ‘voor’ en ‘na’ de afgewerkte procedure, geen ‘voor’ en ‘na’ het kwaliteitslabel. Als ziekenhuis zullen we altijd onderweg zijn. Altijd komen er namelijk nieuwe patiënten. Altijd verandert de context. Altijd zijn er nieuwe uitdagingen. Ons doel is om elke patiënt goede zorg te bieden, wat zijn vragen en noden ook zijn. En dat is een continu proces. Stap voor stap.

WIE IS LORE VAN HULLE?

Lore Van Hulle staat als beleidsmedewerker onder meer in voor de coördinatie van het accreditatietraject in P.C. Dr. Guislain in Gent.

DAT IS NU EENS

TYPISCH BROEDERS VAN LIEFDE

Het gebeurde tijdens een bestuursvergadering. Nadat we, heel formeel allemaal, de jaarrekening besproken hadden en naar de toelichting van het activiteitenverslag hadden geluisterd, vroeg de directie van een voorziening met aandring aandacht voor de belabberde staat van haar gebouwen. De minder fraaie financiële resultaten van haar voorziening en de daarbij horende ongunstige analyse van de cijfers vormden een vrij gemakkelijk excuus om haar vraag van tafel te vegen. Tot daar plots een andere stem naar voren kwam die iedereen aan het nadenken zette.

Dit keer was het een van haar collega-directeurs. Hij stak een vurig pleidooi af, in een poging om diverse partijen samen te brengen voor een creatieve zoektocht naar een haalbare oplossing. Daarop volgde onmiddellijk een reactie van een Broeder van Liefde. Hij zette alle rationele elementen op een zijspoor en met grote overtuigingskracht schoof hij de enthousiaste inzet van de lokale

directie en de liefde voor de doelgroep als argumenten naar voren om toch maar iets te ondernemen en actief verder te zoeken.

Het werd heel eventjes opvallend stil in de vergadering. Maar al snel maakten we afspraken om de bezieling in het dossier brandend te houden. Van het ontmoedigend bijna-antwoord “sorry, we kunnen niet ingaan op jullie vraag” was al geen sprake meer. We kregen weer zuurstof, de bezieling won het van de ratio.

Voilà, dat is nu weer eens typisch voor de Broeders van Liefde. Het is proberen om mensen in bijna uitzichtloze situaties nieuwe hoop en kansen te geven. En zo gaat er geen dag voorbij in onze organisatie. Dit verhaal is slecht 1 voorbeeld daarvan. Het toont het fundamentele verschil aan tussen ondernemerschap en sociaal ondernemerschap. Misschien moeten we zelfs de naam van sociaal onder‘nemer’ vervangen door sociaal onder‘gever’. Het zou in ieder geval mooi aansluiten bij

het gezegde “Het verstand wordt rijk door wat het ontvangt, het hart door wat het geeft.”

Het mag duidelijk zijn na het lezen van deze jaarbrochure: het gedachtegoed van de pioniers van de organisatie leeft verder en wordt gedeeld door heel veel medewerkers. We doen alvast al het mogelijke om ook in de komende jaren de werking van de organisatie verder te zetten, vanuit dezelfde geloof, hoop en liefde als waarmee we ooit begonnen zijn.

Raf De Rycke

voorzitter Raad van Bestuur

COLOFON

Stropstraat 119 – 9000 Gent

09/221.45.45

info@broedersvanliefde.be

www.broedersvanliefde.be

www.facebook.com/broedersvanliefde

Redactie: dienst communicatie

Vormgeving: Filip Erkens en Taisia Migov

Illustraties/collages: Thaïs Anteunis en Bie Hinnekint

Fotografie: Francis Tilborghs, Hannes Verstraete, Filip Erkens, Annelies

Naert, Sofie Callewaert, Karoly Effenberger, Bart Moens, Lieven Gouwy,

Katrien Douchy, Mattias Devriendt en Fred Debrock

Verantwoordelijke uitgever: Koen Oosterlinck

15

FOTOVERHALEN

4

SOULMATES

6

COLLEGA'S

5

WAARDEN

1

INTERVIEW

108

WERKPLEKKEN